

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
i stolp, peči-vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mpa višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pn večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 jutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2030, upravljalstva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.630 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Proč z diktatom!

Mi smo takoj ob začetku sedanje dolgotrajne krize naglašali, da se je otvorila zato, da se da zastopnikom hrvatskega naroda možnost, da svojo politiko iz popolnoma negativne opozicije usmerijo v prave pomirjenosti, narodnega soglasja in plodnega dela v korist države, ter tako postanejo tisti važni soodločujoči faktor v našem državnem življenju, kar bi po naravi stvari morali in mogli biti. Vsa osnovna tendenca krize, ki se, ako se ne motimo, bliža svojemu potrebnemu koncu, je bila ta, da pride do odkritega in popolnega sporazuma s Hrvati, čemur so najvišji faktorji države dali izraza s tem, da so takoj poiskali potov, da se, vodeč največji račun in najdelikatnejši obzir z občutki zastopnikov hrvatskega naroda, najde izhod iz tega položaja. Šlo se je tako daleč, da se je poveril mandat za sestavo vlade vojnemu ministru, ki naj bi vlado obrazoval iz nevtralnih neparlamentarnih osebnosti, to se pravi, merodajni činitelji se niso pomišljali v zadovoljitev Hrvatov seči po rešitvi, ki se giblje na ostrini meje med demokratičnim parlamentarizmom in njega nasprotjem. Vse zato, da se ponudi roka Hrvatom, da se zadosti njihovim po individualnem zločinu nekega manijaka do dna razburkanim čuvstvom in se z njihovim sodelovanjem zapelje državni voz v mirnejše vode. Žal, da zastopniki hrvatskega naroda niso pokazali tiste politične zrelosti, ki jih je od njih pričakovala država, in so ponujeno roko odbili.

Kljub temu namreč, da so vse večinske stranke z največjo samopozitvovnostjo, zapostavljajoč vse samo strankarske vidike in imajoč pred očmi samo korist državne skupnosti, privolile v naznačeni način reševanja krize, so oni, ki so se pozvali kot zastopniki hrvatskega razumnosti k obrazovanju tako zvane nevtralne vlade, ponudeno roko grobo odbili in si prisvojili diktatorsko pozo gg. Stepana Radića in njegovega mentorja Svetozara Pribičevića, češ, da ne privolijo tudi ne v nevtralno vlado, ako ni volivna vlada in ako nemudoma ne razpusti delazmožnega parlamenta ter razpiše volitve. S tem so gospodje, ki so bili šele mišljeni kot kandidati novega kabineta, posegli v prerogative krone, hoteli njej narekovati voljo ene stranke in postaviti vso državo, ki jo po večini njenega prebivalstva predstavljajo štiri večinske stranke, pod diktat Stepana Radića, oziroma Pribičevića. Kljub eksorbitantnosti te zahteve pa so merodajni činitelji šli v svoji popustljivosti tako daleč, da so skušali nakazati iz tega položaja kompromis, da bi namreč Radićeva vlada zaenkrat ne bila volivna ne delovna, ampak da bi svojo nalogo zaenkrat videla v potrebnem pomirjenju dubov in pripravljanju terena ter razpoloženja za končno temeljito rešitev. Toda tudi to so poklicani zastopniki Hrvatov z najnepomirljivejšo gesto odklonili.

Mi ta korak obžalujemo, nismo pa še izgubili zadnje nade, da bodo Hrvati svojo veliko napako izprevideli in uvideli vso resnost položaja, v katerem se oni nahajajo in v katerem se nahaja vsa država, ako hočejo oni voditi borbo do konca. Te borbe si ne želimo mi, je ne želijo sploh večinske stranke, je noče nobeden, toda se bo morala voditi, če se bo vsilila.

Stvari pa so zdaj v toliko razčiščene, da se po vrnitvi Radićevega mandata vrne situacija v parlament, kjer je zdaj edini forum, da se kriza reši. Kdor kaj želi in zahteva, naj pride na parlamentarno tribuno. Le tu je mogoč odgovor, le tu se v demokratični državi nosijo odgovornosti, na katerih slonijo dogovori, kompromisi in za skupnost obvezne rešitve. Diktatu iz Seljačkoga doma v Zagrebu pa se večina parlamentarne države ne bo nikoli uklonila.

Preokret v reševanju krize

General Hadžić vrnil mandat. — Nevtralna vlada propadla po krivdi Radićeve nepopustljivosti. — Avdiencia v dvoru: Aca Stanojević, dr. Ninko Perić, Sv. Pribičević, Ljuba Davidović, dr. Korošec, dr. Pitamic

Vlado sestavi sedanja parlamentarna večina

r Belgrad, 23. jul. (Tel. Slov.) Po svoji današnji avdienci je mandator krone general Hadžić ob pol 2 sprejel v svojem kabinetu časnika ter jim dal sledečo izjavo: »Gospodje, predvsem vam moram povedati, da sem vrnil mandat, sedaj pa vam bom povedal tudi razloge, zakaj sem ga vrnil. Četudi sem pristal na to, da se skupščina ne skliče in se zato preloži važna državna vprašanja, ki so na dnevnem redu, nisem mogel dobiti pristanka gg. ministrskih kandidatov na tak program, ali bolje, na tako delovno vlado. Gg. kandidati so stavili kot pogoji, da se takoj naglasi, da je vlada volivna in da se volitve brezpogojno razpišejo. Jaz sem pa mislil, da bi bil v slučaju, če bi se to storilo, zgrešen glavni cilj te vlade, ki bi se imela sestaviti ravno zato, da bi prinesla pomirljivost v zelo poostrene medstrankarske odnose.«

Seveda sem gg. kandidatom predložil tudi, da odločitev o volitvah spada v prerogative krone in da bi z ozirom na to nam kot vladi ostala vendarle iniciativa, da predlagamo kroni predlog, da se naj gre na volitve. Z ozirom na to bi vlada, če bi se sestavila, imela po mojem mišljenju predvsem oceniti, ali in kedar bi bil umesten predlog za volitve, kakor se je to tudi dosedaj vedno delalo. Z ozirom na vse to sem bil prisiljen, da vrnem mandat, kar sem malo preje, ko sem bil v dvoru, tudi storil. To je, gospodje vse, kar sem vam imel povedati. Ob 11. je bil pri mer g. dr. Leonid Pitamic. Potem sem šel v dvor in vrnil mandat iz razlogov, ki sem vam jih omenil.«

Slične izjave so dali tudi ostali voditelji. Iz same izjave mandatarja generala Hadžića je videti, da se je šlo tekom dosedanjega razvoja do skrajnih meja, da se ugodni željam in zahtevam hrvaških predstavnikov. Tekom celokupnega dosedanjega razvoja krize je bila jasna tendenca, da se do skrajne meje popusti, samo da bi prišlo do sporazuma med Srbi in Hrvati, in sicer do takega, ki bi bil sprejemljiv za vse predstavnike. Vendar so vsi ti naporji tudi tokrat ostali brezuspešni, kajti ministrski kandidati iz hrvaških pokrajin so ostali odločno pri stališču, ki ga je od vsega početka zavzel Stjepan Radić, da se mora namreč skupščina takoj razpustiti in razpisati nove volitve. Radić se je postavil s Pribičevićem v pozicijo diktatorjev. Ker se v naši parlamentarni državi diktatura ne more sprejeti, zato so bili storjeni vsi poskusi in preiskane vse možnosti, da pride do kolikortoliko zadovoljivega in vsestranskega sprejemljivega sporazuma. Kakor je videti iz izjave generala Hadžića, tudi ta poskus ni imel uspeha in se po izjavah parlamentarnih voditeljev, ki so bili poklicani na konzultiranje v dvor, vidi, da se situacija prenaša na parlamentarno tla in se bo tukaj na parlamentarnem terenu izvajala borba, ki se je med obema skupinama začela. Mi se zaenkrat ne spuščamo niti v oceno nastopa predstavnikov hrvaških pokrajin, niti v to, kakšne možnosti bi sedaj lahko nastopile. Poudarjamo slejkoprej potrebo mirnega sožitja vseh delov naše velike jugoslovanske države, poudarjamo potrebo iskanja sporazuma, iz katerega naj bi izšla čvrsta vlada, ki bo dala naši državi tudi formalno oni značaj in ono veljavo, ki jo naša država tudi zasluži.

Razočarani Sv. Pribičević

r Belgrad, 23. julija. (Tel. Slov.) Po avdienci generala Hadžića, ki je ob 1 prišel iz dvora, vrnivši mandat, je bil kot prvi sprejet v avdienco Aca Stanojević, ki je dejal časnika: »Vodila so se pogajanja za sestavo nevtralne vlade. Vendar so se ta pogajanja razbila. Položaj se sedaj prenaša v parlament. Kdo bo dobil mandat, je zadeva krone.« »Kaj mislite o razvoju krize?« »To je odvisno od razpoloženja klubov, ker se situacija vrača v parlament, in od ljudi, ki bodo sestavljali vlado; ponavljam, da situacija prehaja na parlamentarno tla. Ko je Pribičević slišal o tej izjavi Ace Stanojevića, je dejal: »Jaz ne verjamem, da bi on to rekel. Če pa je, znači to vojno.« Ko so ga časnika ponovno opozorili na to, kar je rekel Aca Stanojević, je Pribičević pristavil: »To znači, da gospodje v resnici hočejo imeti vojno. Če pa jo hočejo, jo bodo imeli.« Tudi sicer je vest, da je general Hadžić vrnil mandat, izzvala v krogih SDS veliko iznenadenje in še večer izhajajoča »Reč«, glavni organ SDS, govori o tem, da general Hadžić ni vrnil mandata in da je usoda današnje skupščine zapečatena.

Popoldne ob 4 je bil poklican v dvor predsednik narodne skupščine dr. Ninko Perić, ki je po avdienci izjavil časnika: »Ker je g. general Hadžić vrnil mandat, sem kralju predlagal, da konzultira vse voditelje parlamentarnih skupin.« Takoj na to je bil sprejet v avdienco Svetozar Pribičević, ki je bil v dvoru četrt ure. Odhajajoč iz dvora, je dejal časnika, da ostane pri svojem stališču in da vstraja pri tem, da so volitve potrebne. Ob pol 6 je bil nato sprejet v avdienco Ljuba Davidović, ki je ostal pri kralju do četrta na 7. Po avdienci je izjavil: »Situacija se vrača v parlament,« nato pa še pristavil: »Ker je g. general Hadžić vrnil mandat in je poskus z nevtralno vlado propadel, je treba celokupno situacijo vrniti v parlament. Situacija se bo našla v parlamentu, da on reši položaj in da da sam solucijo!« Ob pol 7 je bil sprejet v avdienco načelnik SLS, notranji mi-

nister dr. Korošec. O svoji avdienci ni dal nobene izjave.

Dr. Pitamic

r Belgrad, 23. julija. (Tel. Slov.) Ob pol 8 zvečer je Nj. Vel. kralj sprejel v avdienco profesorja ljubljanske univerze dr. Leonida Pitamica. Avdiencia je trajala dalj časa. Tudi dr. Pitamic ni dal časnika nobene izjave.

Pribičevićeva intriga

r Belgrad, 23. julija. (Tel. Slov.) Danes je Pribičević v svoji tukajšnji »Reči« in vrhu tega še v posebni izjavi vehementno napadel članek, ki ga je priobčil narodni poslanec Ivan Vesjenjak v tedniku »Slovenski gospodar« že dne 5. julija. V tem članku trdi g. poslanec Vesjenjak o Svetozarju Pribičeviću, da nima pravice, govoriti in hujskati v prečanskih krajih za revizijo ustave, ker nosi on polno odgovornost za njo in da je v tem oziru vse njegovo rovarjenje samo licemerstvo. Ker poslanec g. Vesjenjak ni iznesel v svojem članku nikakih novih državnopravnih teorij svoje stranke, ampak je le prikazal Pribičevića v dvojni luči, zato je vse pisanje in govorjenje Pribičevića v trenutku, ko se vrača politična situacija v parlament in ko se tudi SLS udeležuje njenega razvoja, dovolj jasna in tendenciozna intriga.

Izpremenjeni položaj in zagrebška javnost

č Zagreb, 23. jul. (Tel. Slov.) Zagrebški listi ugotavljajo, da je vrnitev mandata generala Hadžića izzvala prvovrstno senzacijo v belgrajskih političnih krogih, posebno radi tega, ker se je zadnja dva dni mislilo, da se bo generalu Hadžiću posrečilo sestaviti nevtralno volivno vlado. Dalje se ugotavlja, da je z vrnitvijo mandata generala Hadžića po splošnem prepričanju situacija prešla v roke parlamenta, ter se smatra, da je general Hadžić vrnil mandat radi tega, ker ni hotel pristati na zahteve prečanskih ministrskih

kandidatov, da se takoj razpusti narodna skupščina in razpišejo volitve. »Obzor« smatra, da bo na vse zadnje prišlo do vlade četverne koalicije in da se bo verjetno ponudil mandat Aca Stanojeviću. Če Aca Stanojević sprejme mandat, bo prišel za njim dr. Korošec kot najresnejši kandidat za bodočega ministrskega predsednika. Po »Obzoru« bi dr. Korošec sestavil vlado z namenom, da bi pripravil pot pomiritvi odnosov med Srbi in Hrvati. V ta namen bi dr. Korošec sprejel v vlado tudi nekatere hrvaške izvenparlamentarne osebnosti.

Komunisti se pretepajo v Delavski zbornici

č Split, 23. jul. (Tel. Slov.) Na predvečerašnji skupščini splitske Delavske zbornice, na kateri bi se imel izvoliti nov upravni odbor, je prišlo do škandaloznih nastopov komunistov. Ker niso mogli dobiti v svoje roke uprave zbornice na legalen način, so nastopili s silo. V zbornici je prišlo do pretepa, zunaj pa je množica komunistov oblegala zgradbo. Skupščina je bila preložena. Komunisti so nekoliko prisotnih ranili. Policija se je nekoliko zakasnila in je posegla vmes, ko so komunisti že opravili svoje delo. Značilno je, da so mnogi pristaši KDK pomagali komunistom. Splitska Delavska zbornica je bila dosedaj v rokah socialistov in Jugoslovanske strokovne zveze.

Zborovanje hrvatskega katoliškega dijaštva

č Zagreb, 23. jul. (Tel. Slov.) Pojutrišnjem se bo pričelo na otoku Botiji pri Korčuli zborovanje katoliškega dijaštva, na otoku Korčuli pa zborovanje katoliških dijakov. Udeleženci iz Zagreba gredo na zborovanje z večernim vlakom, oziroma z jutranjim brzom. Udeležilo se ga bo poleg dijaštva še veliko število hrvaške katoliške inteligence. Po izjavah sodeč bo to največje povojno zborovanje hrvaškega katoliškega dijaštva. Danes je izšla posebna izdaja »Narodne Politike«, ki je posvečena temu zborovanju.

Zavod sv. Hieronima v Rimu

č Zagreb, 23. jul. (Tel. Slov.) Čim se povrne papežev nuncij Pellegrinetti, se bo končnoveljavno uredilo vprašanje zavoda sv. Hieronima. Sv. Stolica je imenovala splitskega prošta dr. Cuka za rektorja zavoda. Poprejšnji rektor g. Nardone je podal ostavko, ki jo je papež sprejel. Do prevzema vodstva zavoda po novoimenovanem rektorju ga bo upravljal posebni v ta namen izvoljeni odbor.

G. Kennard v Belgradu

r Belgrad, 23. jul. (Tel. Slov.) Angleški poslanik g. Kennard, ki se je mudil na daljšem dopustu, se je vrnil v Belgrad in takoj obiskal zunanjega ministra g. Marinkovića.

Noben dan brez fašističnega izzivanja in široko-ustenja

č Gorica, 23. julija. (Tel. Slov.) Včera je vršilo na Kalvariji nad Podgoro svečano odkritje spomenika primorskim prostovoljcem. V Gorici je bil sprejem gostov iz Trsta, Koprja, Pulja in Reke. Prostovoljci so odkorakali s postaje v spremstvu milicijev in mladinskih organizacij »Ballile« po Korzu proti mestnemu vrtu. Dalmatinski Lahi so korakali v posebni skupini, ki jo je vodil odvetnik Miagostovich. Sprejad so nosili dalmatinsko zastavo s črnim trakom. Med potjo so se čuli vzkliki: »Živela italijanska Dalmacija!« Pozdravi tujih prostovoljcev v mestnem vrtu so prisostvovali prefekt, podestast, divizijski poveljnik, fašistovski tajnik in milični častniki. Odkritje spomenika na Kalvariji so se poleg imenovanih udeležili še tržaški podestast, fašistovski tajnik, poslanec Suvich in razne druge osebnosti iz Trsta. Po blagoslovitvi spomenika so zbrani prostovoljci vzklikali za italijansko Dalmacijo. Poveljnik veteranov je v svojem govoru omenil, da mora ta slovesnost pokazati sovražnikom, koliko je Italija storila za Primorsko, in še enkrat ponoviti, da se narod črnih srajc pomakne z meje samo za nadaljno prodiranje. Odvetnik Miagostovich je govoril za odrešitev »trpeče Dalmacije«.

Pomiloščenje Rieklina

v Pariz, 23. jul. (Tel. Slov.) »Tempse« potrjuje danes, da je francoska vlada v načelu sklenila, da se pomilosti alžacijski poslanec Rieklina.

Par nobile fratrum

(Od našega stalnega zagrebskega dopisnika.)

Zagreb, 19. julija.

Končno se je spomnila tudi samostojno-demokratska »Riječ«, da prihiiti na pomoč svojemu sobratu »Jutru« in da sproži največje kanone proti »klerikalizmu«. V svojem uvodniku z dne 19. t. m. prinaša vrsto napadov in klevet proti SLS, njenemu voditelju dr. Antonu Korošcu in proti klerikalizmu v naših krajih vobče. »Riječ« pravi, da se doslej ni veliko bavila s slovenskimi razmerami, ker je vedela, kakšni junaki so slovenski liberalci, ki so zmožni, da se sami bojujejo proti reakcionarstvu. Sele dogodki po 20. juniju so jo prisilili, da tudi ona po svojem uredniku, ki bi bolje služil svoji stvari, če bi politiko prepuštil tistim, ki o njej malo več vedo, spusti kopico strel na SLS in njenega voditelja, kateremu očita nasilje in — horribile dictu — velikosrbstvo. Posebno se jezi in huje na bojkot, ki ga je izvedla slovenska javnost proti liberalnemu reptilu. Končno poziva hrvatsko javnost, naj pazi na delo klerikalcev med nami, ker je presenetljivo veliko število orlovskih družtev in Marijinih družb na srednjih šolah in bi tu mogla nastopiti nevarnost za hrvatski liberalizem.

Pustimo delo dr. Korošca objektivni zgodovini, ki bo mogla o njem pisati čisto nekaj drugega in nasprotnega, kakor pišejo sedanji samostojno-demokratski listi. Osebnosti kot je dr. Korošec se dvigajo visoko nad pisanjem takih listov. O tem ni dvoma in ni vredno zgubljati besede. Vprašamo se le, ali ima »Riječ« in samostojni demokrati pravico, na sploh kritizirajo delo dr. Korošca, posebno da sumničje njegovo nacionalno delo in njegovo razmerje do Hrvatov. Kdo je pri nas Hrvatih začel in uvedel denunciantsko politiko? Ali ne samostojni demokrati? Leti in leta so delali njihovi črni kabineti, obdolževali naše najboljše ljudi in jih gonili iz služb. Odstranjali vseučiliške profesorje z njihovih mest, odpuščali so na stotine učiteljev, poglani so vse, ki niso hoteli poklekniti pred ekselencno Svezotzarjem Pribečevićem, organizirali so svoje razbojniške pohode na vsa hrvatska kulturna društva, leta in leta so plenili imetje hrvatskih učiteljev in Sokolov.

Zaplenjevali so vsako svobodnejšo besedo, preganjali so vse časopise in prepričevali javnost, da so Hrvati protidržavni element. V Beogradu so neprestano pripovedovali, da so Hrvati protidržavni element, pretepači so zagrebske študente, nobenemu dijaku, ki ni hotel priznati diktatorstva Pribečevića v Hrvatski, niso hoteli dati štipendij. Profesorji so javno odobraval in pomagali tako delo. Mogli bi navesti tudi slučaje, da so profesorji — samostojni demokrati — preganjali dijake, ki so imeli drznost, da so kritizirali ta početja. Časopisi SDS so naravnost pozivali in klicali batine na mirne ljudi, ki so se dvigali in zahtevali revizijo vidovdanske ustave. Nismo se pozabili, kako so premrcvarili nepozabnega fra Mio Kotaraša, samo zato, ker ni hotel, da bi v Dalmaciji teptali hrvatstvo. Njihov leader v Dalmaciji dr. Grisogono je po izjavah samih priš na nedavni splitski razpravi javno govoril, da je treba vse Hrvate s silo ukrotiti. Po Zagrebu so uprizorjali cele pogone in ubijali mirne državljane. Vse to se ve, vse to smo si zapomnili. Če pa je danes slučajno nekaj takih Hrvatov, ki so to pozabili in se dajo voditi od Svezotzarja Pribečevića, naj ne mislijo samostojni demokrati, da se je to popolnoma pozabilo. Po vsem tem, da ne govorimo o njihovi državniški politiki in njihovem delu na izvršitvi določil ustave, o njihovi krivdi na nastanku sedanjega političnega stanja, se vprašamo, ali imajo samostojni demokrati moralno pravico, da sploh ugovarjajo? Grešnik, ki je storil toliko zločinov, ki je storil v javnem življenju toliko zla, če je spregledal svoje napake, se ne bi smel več pojaviti, ampak izstopiti iz javnega življenja, ker nima več etične podlage in upravičenosti življenja.

Naj navedo liberalni listi, naj navede »Riječ« dejanja dr. Korošca, s katerimi bi se bil on zameril Hrvatom. Ali se je pregrešil s tem, ker se je resno trudil, da bi pripeljal Radiča do pametne politike? Ali je mogoče pogreška SLS, da je v najtežjih časih za Hrvate stala trdno na njihovi strani, v onem času, ko je samostojnodemokratsko časopisje napadalo in denunciralo vse, kar je zagrebskega in hrvatskega? Ali se ni trudila Slovenska ljudska stranka z vsemi svojimi silami, da se vodi napram Hrvatom taka politika, katera bi bila v interesu tako države kakor Hrvatov? Ali je samostojnodemokratska klika morda pozabila, da je bilo potrebno pozvati nekega Rasto Pustoslemška na odgovornost, ker je pisal premalo proti Hrvatom, in to v onem času, ko je vladala obznana nad vsemi Hrvati? Če mogoče tega ne vedo, naj vprašajo omenjenega gospoda. Kako se je tedaj obnašala SLS?

Sicer pa naj bo še tako besna borba samostojnodemokratskih časopisov in njihovih pomagačev proti dr. Korošcu, morajo vedeti, da Hrvati ne bodo nasledili njihovim očitkom. Hrvatski narod ve, da je dr. Korošec vedno vodil tako politiko, da ni bila v škodo hrvatskega elementa. Če se on danes ne nahaja tam, kjer je večina hrvatskega naroda, ni to pogreška dr. Korošca, ampak greh vodje hrvatskega naroda, kateri je zvezel usodo hrvatskega naroda z usodo političnega desperaterja Svezotzarja Pribečevića.

Vstaja v Portugalu

v Pariz, 23. jul. (Tel. »Slov.«) Uradno poročilo iz Lizbone navaja glede poskusa vstaje v soboto, da se je 600 mož 7. pešpolka v petek zvečer uprlo. Promet je bil takoj ustavljen in proglašeno obsedno stanje. Prizadevanja vstašev, da bi pridobili na svojo stran posadko v Lizboni, so ostala brezuspešna. Čete so ostale zveste vladi in so v soboto dopoldne napadle vstaše, ki so se potem takoj brez upora udali. Ubityh je bilo 7 častnikov, 1 vojak in nad 20 civilistov. Aretiranih pa je bilo

8 častnikov, več podčastnikov in 30 civilistov. v Lizbona, 23. jul. (Tel. »Slov.«) Položaj je navzlic temu, da je bila vstaja udušena, ostal negotov. Pričakuje se, da se nasprotniki vladnih čet zbirajo na drugem kraju reke. Mesto je zasedeno z vladnimi četami.

v Lizbona, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Po skoro 12 urnem artiljerijskem obstreljevanju so se udali vstaši v gradu San Jorge. Tudi na deželi je bila vstaja udušena. Vlada ima popolno oblast v rokah.

Mussolini poroča

Zmanjšanje brezposelnosti — Upanje na dobro žetev — „Vse je mirno“ — V obrambo Nobila — Zahvala Rusom

ž Rim, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji ministrskega sveta je Mussolini najprej pozdravil nove ministre in prešel nato k poročilu o zunanjih zadevah. Od zadnje seje ministrskega sveta so se izvršili sledeči zunanje-politični dogodki, ki se tičejo Italije: obnovitev normalnih odnosov z Avstrijo, sklenitev trgovinske pogodbe z Madjarsko, privolitev Italije na Kellogov pakt, parafiranje tangerskega sporazuma, podpis sporazuma s Perzijo in odpoved stare pogodbe s strani nove kitajske vlade v Nankingu. Uradne številke, ki se ne dajo ovreči, izkazujejo zmanjšanje brezposelnosti, in sicer od 439.211 meseca januarja na 247.000 meseca junija. Definitivna poročila o žetvi bodo na razpolago šele proti koncu avgusta. Vse kaže, da bo žetev precej boljša, kakor 1927. Notranji red ni bil kršen. Velike manifestacije, kakor v Boznu, so se vršile brez incidentov. Ferrari-nov drzni polet je po pravici navdal s ponosom narod, medtem ko ga je užalostila ekspedicija na severni tečaj. Izrekat končno sodbo še ni mogoče. Treba je počakati epiloga drame. Prav radi tega moramo protestirati proti nečloveškemu in protiitalijanskemu valu, ki je zajel junake ponesrečenega podjetja. Kakor v vojnem času, tako zabavljajo tudi danes kavarniški zakotneži. Šele, ko bodo rešilne akcije za ostale ponesrečence končane, se bo uvedla druga objektivna in normalna preiskava o poteku ekspedicije, o delu rešilnih akcij in o vseh fazah te tragedije. Normalna preiskava se bo seveda vršila v Italiji, in sicer potom italijanskih osebnosti. Vsaka druga domneva je absurda in žaljiva, in če bi jo kdo stavil, jo bomo takoj zavrnili. Medtem ko se ne sme pozabiti, da je

italijanski letalec Maddalena prvi ugledal Nobilovo skupino, izreka ministrski svet v imenu italijanskega naroda zahvalo vsem, ki so pripomogli k rešitvi ponesrečenec, posebno pa Rusom. Spominjal se je tudi Šveda Malmgröna ter Italijana Pomellija.

Nobile potuje domov.

v Stockholm, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Na prošnjo italijanskega poslanstva v Stockholmu je švedska železniška uprava dala na razpolago generalu Nobilu in njegovim tovaršem na potu skozi Švedsko rezerviran vagon. Neka vest iz Narvika pa trdi, da bodo Italijani potovali v posebnem italijanskem vagonu, ki je bil poslan v Narvik. Čas za odpotovanje še ni določen. Priprave pa se vršijo tajno. Trdi se, da je iz Rima prišlo povelje, da potniki med potjo skozi Švedsko in Norveško ne bodo prišli niti v najmanjši stik s svetom. Po poročilih iz Narvika pričakujejo tam prihod »Citta di Milano« z veliko napetostjo. Pa tudi tam uradno odklanjajo vsako poročilo o prihodu Italijanov.

Po poročilu iz Moskve je profesor Samojlovič s »Krasinac« sporočil ruskemu pomožnemu komiteju, da je v spremstvu Viglierija na nujno prošnjo Nobila, ki radi svoje bolne noge ni mogel zapustiti kabine, obiskal na »Citta di Milano«. Nobile je zelo pobit in bolan na srcu.

Govori se, da se češkoslovaški učenjak dr. Behounek peča sedaj s tem, da spiše knjigo o usodi Viglierijeve skupine.

v Kodani, 23. jul. (Tel. »Slov.«) »Citta di Milano« je včeraj zvečer zapustila Kingsbay in odplula v Narvik.

Priključitev Avstrije k Nemčiji je volja vsega nemškega naroda

v Dunaj, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Zaključek nemških pevskih slavnosti na Dunaju je bila največja in najpompozantnejša združitev vseh tridnevni manifestacij. Zaključek slavnosti je tvoril slavnosten spreved po mestu, ki je trajal od 10. ure dopoldne do 19. ure 45 minut zvečer napretrgom. V nepreglednih vrstah je korakalo 200.000 pevcev po vsem Ringu v Prater. Po vsem Ringu so bile napravljene tribune za gledalce. Sedeži so bili že več dni prej popolnoma razprodani. Na tribunah in v njihovih presledkih se je trlo gledalcev, ki so vztrajali ves čas spreveda navzlic hudi vročini, pozdravljali pevce in z njimi hred prepevali nemške nacionalne pesmi. Gledalcev je bilo milijon. Nasproti »Burgtoru« je bil napravljen krassen šotor z zlatim in srebrnim podjemom, na katerem so bili zbrani slavnostni gostje, predsednik dr. Hainisch, zvezni kancler dr. Seipel, dunajski župan Seitz, predsednik nemškega državnega zbora Loebe, voditelji in poslanci vseh političnih strank in kar se spada k oficelnemu Dunaju, n. pr. del diplomatskega kora, nemški poslanik grof Lerchenfeld, švicarski poslanik itd., ki so skoro brez izjeme ostali tam ves dan. Slovesnost se je pričela s proslavo Schuberta. Spreved so otvorili heroldi in vitezi v lepih zlatih in srebrnih, deloma historičnih, deloma stiliziranih kostumih, fanfaristi in mahalci z zastavami. Nato je sledil slavnostni voz »nemška pesem« v obliki svetovne krogle, obdane z mičnimi vilami. Spreved je bil razdeljen v tri glavne skupine: pevci nemških diaspor, nemški pevci in avstrijski pevci. Prvi so korakali južnoafriški pevci v belih tropičnih uniformah, potem 6000 pevcev iz severne in južne Amerike, nato pa so korakala nemška pevska društva iz Jugoslavije, Erdelja, Madjarske in posebno v velikem številu iz Češkoslovaške, dalje pa tudi iz Poljske in drugih obmejnih držav. Glavni del spreveda so tvorili pevci iz Nemčije. Pred vsako skupino so nosili tablico z napisom, mnoge so imele s seboj okrašene vo-

zove, kakor norimberški voz igrač, »Münchener Kindl«, eisenška Wartburg, brandenburška vrata itd., dalje so nosili drogeve s simboli onih krajev, odkoder so bili peval doma, n. pr. norimberški ljiljak itd., katere je občinstvo živahno pozdravljalo. Glavni del spreveda so tvorili avstrijski pevci, ki so pod naslovom »narod in domovina« predstavljali kulturno-zgodovinsko sliko z narodnimi nošami in okrašenimi vozovi, katerih zadnji je predstavljali velik Schubertov spomenik.

Pevska slavnost je imela tudi političen pomen, ki se je posebno kazal tudi s sprevedom za misel priključitve. Zvečer je v mestni hiši priredil župan Seitz slavnosten banket za 1000 oseb. Predsednik nemškega državnega zbora je imel na banketu govor, v katerem je omenjal tudi izjave jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića na konferenci Male antante v Bukareštu. Rekel je: »Često sem prišel tako rekoč neuradno kot poslanec na Dunaj, da tu zagotovim, kaj misli nemški narod o združitvi. Danes ni treba za to nobene poslanca več. Sto tisoč poslancev iz Nemčije je prineslo semkaj vest o volji naroda in dva milijona Dunajčanov je na to vest odgovorilo. Trajno se narodu, ki šteje 70 milijonov ne more prepovedati, kar je bilo vsaki drugi državi dovoljeno, ravno tako malo, kakor se je preprečila združitev Italije in osamosvojitve slovanskih držav. Če g. dr. Beneš in g. Marinkovič odrekajo nemškemu narodu pravico samoodločbe, uničujeta s tem magno karto lastnega nastanka. Poslaniki države in ministri često ne morejo govoriti tako jasno, morejo na to misliti, nikdar pa ne morejo o tem govoriti. Mi pa, svobodni možje, pravimo: Vedno nato misliti in vedno svet opozarjati, da je treba tu storiti svojo dolžnost.«

Organizacija prireditve je bila jako dobra. Bilo je samo malo nesreč, med njimi ena smrtina. Prihod gostov na Dunaj, kakor tudi njihova odprava z Dunaja se je izvršila doslej nemoteno.

nik napovedal, kaj misli vlada storiti za zmanjšanje brezposelnosti.

v London, 23. julija. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici so stavili Baldwinu vprašanje ali govor notranjega ministra, ki je pred kratkim pozval Ameriko, naj po podpisu Kellogovega protivojnega pakta omeji pomorsko oboroževanje, pomeni politiko angleške vla-

de. Baldwin je odgovoril, da v govoru notranjega ministra ne vidi nobenih izjav, ki bi se mogle smatrati kot smernice politike, temveč da izraža samo željo angleškega naroda.

Ceško-slovaško-poljska častnikarska antanta

v Praga, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Češko-slovaško-poljska častnikarska antanta se je posvetovala o vprašanju skupnih častnikarskih legitimacij, o dvojnem obdavljenju inozemskih častnikov in o medsebojnih stikih s poučnimi potovanji, za katere je češkoslovaško zunanje ministrstvo že razpisalo letne štipendije za jugoslovanske, romunske in poljske častnike za obisk Češkoslovaške.

Rekonstrukcija angleškega kabineta

v London, 23. jul. (Tel. »Slov.«) Nedeljaki list »People« poroča, da namerava Baldwin v kratkem času preosnovati svoj kabinet, da bi s tem, da bi privedel v kabinet »svežo kri«, vplival na nove volitve na korist konservativcev. Tako hoče zamenjati dosedanjega generalnega državnega pravdnika in vpoklicati v kabinet grafico Atholl, ki je bila dosedaj državna podtajnica.

Velike rekonstrukcije v poljski vladi

v Varšava, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Več dni se že razpravlja v političnih krogih in v listih napovedana demisijska kabineta, vendar se v poučenih krogih dvomi, da bo ministrski predsednik Hartel, ki je predvčerajšnjim odšel na dopust v Marijine Lazni, po povratku podal svojo demisijo. Nasprotno pa je bolj verjetna vest, da namerava zunanji minister Zaleski oddati svoj portfelj sedanjemu poljskemu poslaniku v Moskvi Pateku, dočim bi Zaleski postal poljski poslanik v Londonu. Naslednik Patka v Moskvi bi bil knez Jan Radzivil, poslanik v Revalu sedanji vođa vzhodnega oddelka v zunanjem ministrstvu Holubkov, dočim bo direktor poljskega protokola grof Štefan Przezdziecki v kratkem nastopil svoje mesto kot poslanik v Kvirinalu.

Umori po nalogu

v Sofija, 23. julija. (Tel. »Slov.«) V komunikeju izjavlja macedonska revolucionarna organizacija v svojem listu »Timor« z lastno-ročnim podpisom Ivana Mihajlova: Šesti kongre macedonske revolucionarne organizacije, ki se je vršil leta 1924. po umoru Todora Aleksandrova, je dal nalog takrat izvoljenemu centralnemu komiteju, da najde in kaznuje ostale krivce smrti Aleksandrova. Zato umor Protogerova stoji v direktni zvezi s tem nalogom, vendar pa so pri tem imeli vloga še tudi drugi interesi organizacij. Natančnejša utemeljitev dejanja se bo dala na kongresu, ker je edini ta upravičen, presojati dejanja najvišji interesov organizacije. S tem je potrjena tudi verzija, ki se je pojavila takoj po umoru Protogerova. Iz tega tudi izhaja, zakaj se brani Mihajlov upravičevati se radi svojega dejanja pred ostalimi člani centralnega komiteja, tako da je macedonska organizacija sedaj pravzaprav brez vodstva. Skupen kongres obeh kril organizacije bi se mogel končati samo z velikim krvoprelitjem.

Iz Pariza na Azore

v Pariz, 23. jul. (Tel. »Slov.«) Francoski letalec Paris, ki je s svojim letalom »Fregatte« v nedeljo startal na Azore, je davi ob 3 zjutraj ameriškega časa dospel tjakaj.

Požar na Poljskem

v Varšava, 23. jul. (Tel. »Slov.«) Prošlo noč je nastal v malem mestecu Bobrovniku radi neke slabe peči ogenj, ki je radi hudega vetra takoj segel tudi na sosedne hiše, tako da ni bila mogoča nobena rešitev. Požar se je tako razširil, da je pogorelo 293 hiš.

Občinske volitve v litijemskem okraju

Občinske volitve v litijemskem glavarstvu so se izvršile v nedeljo 22. julija v štirih občinah: Kandrše. I. lista 3 (SLS) odbornike, II. lista 6 (SLS) odbornikov.

Vsi odborniki so torej somišljeniki naše stranke. Za razpust občinskega odbora v slavni Zerjavovi dobi so se naši pristaši maščevali s tem, da so pomedli z nasprotniki popolnoma.

Trebeljevo. Tu je bilo 5 list. Vsi izvoljeni so somišljeniki SLS. Prve tri vezane liste so dobile 13 odbornikov, drugi dve vezani 4.

Kotredež. SLS 4 odbornike; nasprotniki pa 13.

Zagorje. SLS 6 odbornikov, komunisti 7 odbornikov, socialisti 3 odbornike in SDS 9 odbornikov.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Precej jasno, zbiranje oblakov, temperatura malo izpremenjena. Južne Alpe: Povečini jasno, morda nevihta, bolj vroče.

Novosadska vremenska napoved. Prevladovalo bo vedro vreme v celi kraljevini. Oblačnost se bo povečala. Obstaja nevarnost lokalnih neviht kratkega trajanja, ki lahko prinesejo dežja in nalivov. Temperatura se ne bo znatno spremenila.

Nezaupnica vladi radi brezposelnosti

v London, 23. julija. (Tel. »Slov.«) Jutri bo v poslanski zbornici debata o nezaupnici, ki jo je vložila delavska stranka radi nedelavnosti vlade nasproti naraščajoči brezposelnosti. Pričakuje se, da bo ministrski pred-

Med westfalskimi in holandskimi Slovenci

Dne 10. t. m. je odpotovala iz Ljubljane proti Nemčiji družba 30 Slovencev in Slovenk pod vodstvom glavnega tajnika »Prosvetne zveze« g. Zora. Preko Monakovega in Stuttgarta so izletniki 12. julija zvečer prišli v Mainz, odkoder so se 13. julija z ladjo po Reni odpeljali v Köln. Tu so si 14. t. m. ogledali razstavo »Pressac« ter nekatere zanimivosti Kölna. V nedeljo 15. t. m. zjutraj so odpotovali proti severu do znamenite božje poti Kevelaer, kjer so se sešli s slovenskimi delavci, kateri so ta dan prihajali v Kevelaer na božjo pot in slovensko zborovanje iz vseh slovenskih kolonij Westfalije, Porenja in Holandske. V četrtek, 19. t. m. so se izletniki vrnili v domovino.

V Kevelaerju

Kevelaer je znamenita božja pot, ki je nastala za časa krvave 30 letne vojne. V ta kraj prihaja vsako leto 500 do 600 procesij iz približno 100 nemških župnij iz 5 holandskih škofij in celo iz bližnjih župnij Belgije. Znamenito svetišče Marije Tolažnice obišče v procesijah in posamič letno okrog 800.000 romarjev. Obisk je tedaj večji ko v Lurdu. To je tudi božja pot westfalskih in holandskih slovenskih rudarjev.

V nedeljo 15. julija je prispelo s posebnimi in navadnimi vlaki ter z avtomobili v Kevelaer nad 1000 Slovencev, organiziranih v 25 svojih društvih in pod 25 slovenskimi zastavami. Holandski slovenski rudarji pod vodstvom g. Kozoleta so poleg svoje nove zastave pripeljali s seboj tudi svojo slovensko godbo.

Ob prihodu kölnskega brzovlaka je bil kevelaerski kolodvor natrpan romarjev, ki so jih venomer dovažali posebni vlaki od vseh strani. Množice so se hitro urejevale v procesije in med molitvami rožnega venca in petjem litanij in Marijinih pesmi odhajale v mesto proti kapelici M. B., ki stoji sredi trga. Slovenci pa so se s svojimi zastavami in godbo zbirali pred glavnim vhodom na trgu. Tu je došle slovenske izletnike med vtiharnimi pozdravnimi klici pozdravil predsednik Zveze slovenskih katoliških delavskih društev gosp. Koncilja. Za pozdrav se je v kratkih besedah zahvalil v imenu slovenskih izletnikov posl. Fr. Kremžar, na kar je vsa množica zapela »Hej Slovenci!« Po pozdravih se je uredila slovenska procesija. Sprejeli so korakali holandski Slovenci z zastavo in godbo, za njimi je šla zastava slov. kat. del. društva iz Hamborna. Za zastavo so korakali slovenski gostje iz domovine, nakar je sledila ostala množica in ostale zastave. Procesija se je na trgu hitro poklonila pred kapelico Marije Tolažnice, nakar je odšla izven mesta na tako zvani križev pot, ki se vrsti v lepem dreveredu sredi polja. Na tej pol ure dolgi poti opravijo vsi romarji, procesije in posamezniki križev pot z veliko pobožnostjo. Pred sv. mašo ki se je vršila v župni cerkvi, je imel ginljiv cerkveni govor g. kat. Bonac. Ljudje so bili ginjeni do solz. Med sv. mašo pa je bilo mogoče slovensko petje.

Popoldne ob 2. uri se je pričelo veličastno slovensko zborovanje v »Jugendheimu«. Velika dvorana, ki sprejme nad 1000 zborovalcev, je bila prepolna. Zborovanje je otvoril s toplim pozdravom g. Koncilja, vodil pa ga je g. Janez Kalan. Najprvo sta pozdravila zborovalce: g. Kozole v imenu Slovencev iz Holandije, g. Bambič v imenu Slovencev iz Westfalije. Oba govornika sta izražala veselje, da moreta v svoji sredi pozdraviti goste iz ljube slovenske domovine.

V imenu »Prosvetne zveze«, ki je ta izlet organizirala in ki pripravlja sedaj sprejem 300 slovenskim otrokom iz Westfalije, je pozdravil brate in sestre g. Vinko Zor. Njegov pozdrav je pravzaprav odprl srca navzočih Slovencev. Za njim je v imenu glavnega slovenskega mesta Ljubljane izročil westfalskim in holandskim slovenskim bratom pozdrave g. Jože Pirce. Za oficijelnimi pozdravi je imel daljši govor posl. Fr. Kremžar, ki je ugodoma sporočil, da prinaša pozdrave slovenskih poslancev iz Jugosl. kluba, posebno pa tople pozdrave voditelja slovenskega naroda dr. Korošca. Pri teh besedah je velika dvorana na en mah zagrmela navdušenih in viharjih ovacij dr. Korošcu. Ti pozdravi so dokaz, da slovenski narod domov svojih sinov v tujini ni pozabil. Slovenci živimo v svoji državi, ki se urejuje in utrjuje in v katero moramo imeti zaupanje, ker to je tudi država Slovencev. Sedaj prihaja čas, ko pričena domovina tudi na polju zakonodaje posvečati več skrbri svojim delavcem in predvsem svojim izseljencem. Omenja socialnopolitične pridobitve iz časa ministrovanja dr. Gosarja. Posebno važno je delo za izseljeniško skrb, ki jo kažejo sedaj slovenski oblasti. Zato je upati, da se bo to delo v prid našim izseljencem nadaljevalo. Po govoru poslanca Kremžarja je godba holandskih Slovencev zaigrala »Lepo našo domovino.« Pevski zbor pa je zapel »Hej Slovenci« in več drugih slovenskih pesmi. Sledili so še govori g. sv. Jan. Kalana, gosp. kaplana Zmavca iz Trbovelj, delavca Klinarja iz Eilshofena na Holandskem, ki je posebno poudaril, da je slovenskim delavcem treba dvojega: slovenskega duhovnika in pa konzulata! Godba Holandcev je zopet zaigrala, pevski zbor pa je navdušeno zapel »V gorensko oziraj se skalnato stran!« Prav veličastno je

bilo zaključeno to največje slovensko delavsko zborovanje v tujini.

Po zborovanju so zastopniki društev iz raznih krajev in revirjev razložili poslancu in drugim članom družbe svoje posebne želje in prošnje. — Slavnost so zaključile ob 4. uri slovenske pete litanije, pred katerimi je č. g. Karo iz Maribora imel lep poslovljni cerkveni govor. Vsa društva so z zastavami spremila svoje rojake na postajo, kjer se je izvršilo zadnje slovo.

Zborovanje v Kevelaerju pa je bilo brez dvoma eno največjih slovenskih zborovanj v tujini.

V Hambornu

Hamborn, pred kratkim še vas, je danes mesto s 130.000 prebivalci. Ko je dr. Krek prvič hodil po teh krajih, so bile tukaj za slovenskega delavca razmere težke, v socialnem in moralnem oziru. Pozneje pa je v Hambornu bila največja in najstarejša slovenska delavska organizacija Westfalije. Bila je to zasluga pok. župnika Kösterja, ki sta s Krekom tu orala ledino, in ki je potem prišel na Slovensko učiti se slovenskega jezika, da je mogel med slovenskimi delavci delovati tako uspešno, da je tisoče slovenskih delavcev rešil moralne in nacionalne pogube. Köster ima svoje naslednike med nemško kat. duhovščino v gg. Tensundernu iz Gladbecka, Hülsmanu iz Hamborna in drugih. Bilo je občudovanja vredno, ko smo videli v Kevelaerju in v Hambornu okrog sebe celo vrsto trdih Nemcev, ki so govorili z nami slovensko.

Na kolodvoru v Hambornu smo se poslovili od Gladbeckčanov, ki so se peljali dalje. Nas in romarje pa je pred postajo čakala domača duhovščina, rudniška godba, slovenske deklece so držale slavolok z napisom: »Dobro došli!« Ob našem prihodu nam je zaigrala rudniška godba v pozdrav: »Hej Slovenci!« V procesiji so se z godbo in zastavami na čelu vračali hambornski romarji skupaj s slovenskimi izletniki med petjem slovenskih litanij po ulicah v cerkev, kjer je bil blagoslov in potem razhod. Hambornčani so slovenske goste sprejeli nad vse ljubeznjivo. Razdelili so nas po zasebnih stanovanjih, kjer smo imeli nad vse udobno prenočišče in preskrbo. Zvečer je bila skupna večerja, ki se je je poleg gostov udeležila vsa domača duhovščina z g. dekanom Voszom na čelu in ki ji je poleg zastopnikov slov. delavstva prisostvoval tudi ravnatelj Thyssenovih podjetij, v katerih delajo hambornski Slovenci. Goste je pozdravil č. g. dekan Vosz v nemškem, č. g. vikar Hülsmann v slovenskem jeziku. Tudi rav-

natelj Thyssenovih podjetij je pozdravil slovenske goste iz Jugoslavije, Mladi gosp. vikar Vissing, ki se uči slovensko, je v humorističnem, deloma slovenskem deloma nemškem govoru, pozdravil Slovence. Za pozdrave in gostoljubnost so se zahvalili gg. Jože Pirce, Janez Kalan in župnik Fr. Ks. Meško.

Pred večerjo je skupina slovenskih otrok nastopila na odru s petjem slovenskih pesmi in deklamacijami. Bilo je to delo pred vsem g. vikarja Hülsmanna in fistih Slovencev in Slovenk, ki prosvetno delujejo. Bil je to res prav prisrčen prizor.

Drugo jutro 16. t. m. ob 8. uri je bila v dekanijiški cerkvi v Hambornu slovesna maša zadušnica za pok. prijateljem slov. delavstva župnikom Kösterjem. Krasen cerkveni govor je imel č. g. župnik Fr. Ks. Meško o materi vzgojiteljici v tujini ter se spominjal tudi pokojnega Kösterja. Cerkevno slovesnost je slovensko delavstvo obiskalo v obilnem številu ter pri sv. maši pelo slovenske pesmi. Po sveti maši so se trije zastopniki »Prosvetne zveze« skupno s predsednikom hambornskih slovenskih društev Burnikom v avtomobilu odpeljali v Walsum, kjer počiva truplo pok. Viljema Kösterja. Na njegov grob so položili sveč venec v znak trajne hvalečnosti. Medtem so se drugi slovenski izletniki sešli s posameznimi skupinami slovenskih delavcev, od katerih so dobili polno pozdravov za svoje v domovini. Tekom dopoldneva smo si ogledali v dveh skupinah Hamborn in njegova podjetja. Zunaj na polju je obširno in moderno igrišče za šibke otroke s kopališčem. Otroci prebijejo cel dan tam pod nadzorstvom. Med njimi je bilo precej Slovencev. K nam sta prišla dva in se nam predstavila: »Ich bin auch Slovene.« Eden se je pisal Bizjak. Slovensko ti otroci razumejo, govore pa težko, če niso v slovenskih društvih. Ogledali smo si še Thyssanova podjetja. En del je šel v rudnike, drugi pa v topilnice, ki so med največjimi v Nemčiji in najmodnejše. V teh podjetjih dela blizu 25.000 delavcev. Dobili smo sliko ogromnega napredka, ki ga je deležna Nemčija.

Pri skupnem kosilu je izpregovoril gosp. dekan Vosz prisrčne besede slovesa. Enako ravnatelj Thyssenovih podjetij ter zastopnik mestne občine Heinrich Deus, načelnik socialnega odseka, po poklicu delavec. Pripada Centrumu. V imenu gostov se je zahvalil za pozdrave in gostoljubni sprejem g. Jože Pirce ter g. Janez Kalan. Prehitro je minil čas. Mudilo se je dalje proti Gladbecku, kjer so nas pričakovali naši rojaki pod vodstvom g. Tensunderna.

Slovenski sprejeto v Kevelaerju 15. julija t. l.

Savčan:

„Cadorna“

(Spomini ob desetletnici konca svetovne vojne).

Kdo izmed bivših bojevnikov na kraških in tirolskih frontah se ne spominja tega imena? Vsakdo ga je poznal, celo oni, ki je še doma pri plugu in brani s strahom pričakoval, kdaj tudi njega potegne vojna vihra seboj.

Toda, o generalizmu Cadorni in njegovi zmožnosti, oziroma nezmožnosti, ne mislim tukaj pripovedovati, to bodo storili drugi, ako bo potreba. V mislih pa imam nekega drugega »Cadorna«, in tega bi rad z naslednjimi vrsticami otel pozabi.

Ko je oktobra meseca 1917 italijanska vojska doživela tako strašen poraz pri Kobridu ter bila potisnjena daleč doli v pije-montske nižave, se je vse zaledje, posebno pa še ožje vojno ozemlje globoko oddahnulo. Vse svobodnejše se je potovalo, silno nadležni pregledi legitimacij na cestnih križiščih in kolodvorih so ponehali. Bivši obmejni stražniki, ki so vršili kontrolno službo, so odšli v Gorico in dalje v ožje ozemlje. Celotno obrambno baterije, ki so varovale Jesenice pred italijanskimi aeroplani, so se pomaknile proti jugu. Ako bi ne bili imeli v tovarni polno ruskih ujetnikov, stotnika Müllerja kot vojaškega nadzornika tovarnen K. I. D. in pa praznih želodcev, skoraj ne bi vedeli, da se še nahajamo v vojnem stanju.

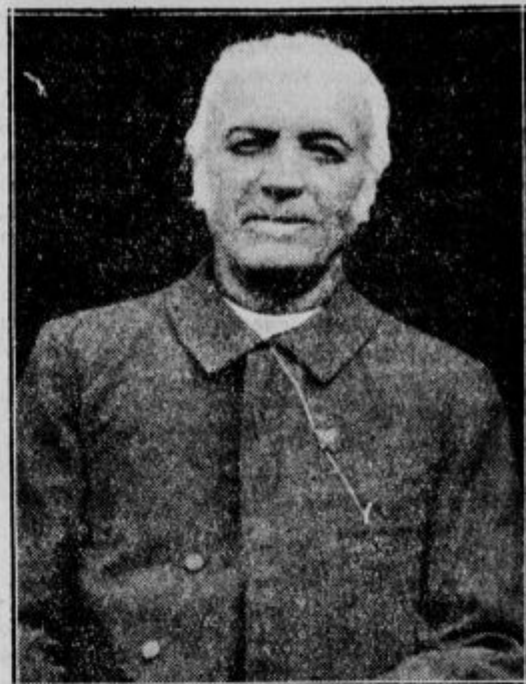
Med prebivalstvom gornje savske doline, posebno pa v okolišju Jesenic, je vladala velika beda in pomanjkanje. Vodstvo tovarne nam je sicer vsak mesec prodajalo nekaj kilogramov žebijev po znižani ceni, katere smo v zameno raznesli po vsej bivši Kranjski in Koroški ter dobili res marsikaj dobrega zanje. Toda kaj so bile te drobtinice proti obilici lačnih in sestranih želodcev v številnih delavskih družinah industrijskega okolišja Jesenice!

A ne samo jestvin je primanjkovalo, tudi obleči ni bilo kaj. Saj, ako bi bila vojna trajala še par mesece, bi bila Avstrija poleg »Fleischlose«, vpeljala gotovo tudi še »Kleiderlose Tage«. Žene so hodile v cokoljah, da, tudi v cerkev so šle take, moški v papirnatih hlačah, iz rjuhe se je napravila srajca, iz srajce plenica za otročice, spodnje hlače pa so že spadale med luksu. Otroci so hodili v šolo bos, tudi v pozni jeseni, nekateri celo v zimi. Najbolj pretresljivi pa je bil prizor, ko so leta 1918, ob priliki jeseniške birmice prišli birmanci v cerkev bos. Marsikomu se je pri tem žalostnem pogledu utrla solza, ko je videl, kako mora nedolžni otrok trpeti za grehe vojujočih se državnikov.

Okoli Novega leta 1918 pa so se nekateri drzneži, ali bolje rečeno obupanci, po večini delavci jeseniških fužin, podali v zapuščene strelske jarko pri Sv. Luciji, Kobridu in drugod v upanju, da se tam mogoče vendar le dobi kakšna stvar, katere tu v zaledju ni bilo. V avstrijskih jarkih je bilo zaman kaj iskati, tu ni bilo nobenih »zapuščin«, ki bi bile vredne prenosa v zaledje.

Zlata maša

Solčava bo danes praznovala lepo in pa redko slavnost: njen že 36 letni župnik Miloš Šmid bo obhajal na svojem prvem župniškem mestu svojo zlato mašo. Še vedno krepki zlatomašnik se je rodil 13. avg. 1849. v Dobju

pri Planini in bil posvečen v mašnika 22. julija 1878, nato je kaplanoval v 14 letih na 7 samih težkih župnijah, ki so zahtevale mnogo telesnega zdravja in moči, katere je Bog gosp. slavljenju v obili meri naklonil. Ni čuda, da si je po taki krepki šoli izprosil eno najtežjih tedanjih župnij Solčavo v koncu Savinjske doline. Kaj to danes, če je do kolodvora 45 km — sedež lagodno v avto in si v dveh urah tam! V času pa, ko se je tja selil naš g. zlatomašnik, je od Luč do Solčave vodila le jako skromna pešpot, tako da so morali večino trgovskega blaga znositi na glavi in na hrbtu v tihi gorski kot. Spominska knjiga, ki jo hrani g. jubilar v svojem župnišču, jasno kaže, da so si veljaki, ki so zašli med Solčavske tesni in v območje Savinjskih Alp, šteli to v pomembno turistično delo, ki ga je treba ovekovečiti. In naj si je kraj lep za enkratno izpremembo, naj se je čutil Vraz s celo vrsto Ilirv in Slovanov, naj ga je opeval v spominski knjigi Slomšek, naj so mu peli slavospeve v francoskem, nemškem in madžarskem jeziku — kdor ga je videl, bo vsak priznal, da je treba ogromne ljubezni do ljudi in do Boga, da vzdrži dolgih 36 let na tako osamljenem kraju, kjer zima brezobzirno gospoduje. — S svojo dobrodušnostjo in gostoljubnostjo si je v teku teh let širil naše ožje domovine in preko njenih meja pridobil toliko prijateljev, kakor se morejo z njimi ponašati le triglavski župniki Aljažvega kova. Da si je iz svoje ozke doline zaželel tudi v svet, je le razumljivo; udeleževal se je slovenskih romarskih poletov v Rim, Lurd in Palestino, kjer mu je poglala lepa brada. — Pozabiti ne smemo zlasti ene poteze našega g. zlatomašnika: njegove narodne zavednosti. Odklanjal je posledno vse nemške dopise in vse vsiljevanje nemščine; sprejemal ni niti šematizma, dokler je bil nemški. Seveda je imel mnogo neprijetnosti in preprirov z oblastmi — danes pa z zadoščenjem in ponosom lahko gleda na svoje borbe. — K lepemu prazniku ne čestitajo g. zlatomašniku le njegovi župljani, ki jih že toliko let vodi in jim je popolnoma prenovil župno in podružno cerkev, marveč tudi ves veliki zbor njegovih prijateljev širom Slovenije, ki so kdaj imeli prijetno priliko, da so ga stisnile v prijateljski pozdrav še vedno močne kleče njegovih rok. Zelimo g. zlatomašniku prav iz srca, da bi še dolgo podčrtaval lepoto naših Solčavskih tesni ter zdrav in močan obhajal še biserno mašo!

Vse drugače pa je bilo v opuščeni italijanski postojankah. Dobile so se konzerve, chianti, prepečenec in še mnogo drugih stvari. Še dalje za jarki pa so se nahajala skladišča, kamor se je nekaterim »frontarjem« tudi posrečilo priti. Tu je bilo zares vsega v izobilju: perila, čevljev, koecev, konzerv, vina in — ročnih granat. Clovec pa ni tovarna živina, zato je bilo v prostorne avstrijske nahrbtnike le malo mogoče naložiti.

Odkrita »diamantna« polja pa so kmalu ovohali tudi drugi in pričelo se je romanje »na fronto«, kot so dejali. Toda ti pohodi so bili združeni z velikimi nevarnostmi. Mnogi so plezali po strmih na gore Rombon, Mrzli vrh, Krn in Bogatin. Marsikdo pa se je pri tem ponesrečil, tega in onega ni bilo več nazaj, ostal je v snegu in zametih, omagal je vsled pomanjkanja vsakršne hrane. Potem pa, v skladiščih je bilo treba hiteti z nakladanjem, kajti avstrijski vojaki so samji odvažali vojno blago, saj Avstrija vsega tega, kar je bilo tam, nič več ni imela. Pri naglici in mrzličnem iskanju po skladišču pa se je primerilo, da je včasih razpočila katera izmed granat. Nekemu Jeseničanu je odtrgalo roko v zapestju, drugemu potrgalo prste, zopet nekega je ranilo v trebuh itd. Treba se je bilo umikati številnim stražam, napravljali dolge ovinke, tako da je bilo blago, katerega je posameznik srečno prinesel domov, v resnici drago plačano. Zato se je čuditi, kako so mogli posamezniki izkupiček za blago, kar bomo pozneje slišali, tako lahkomišno pripravljati.

Kmalu si zagledal na jeseniških ulicah

Kaj je novega

Amundsen govori

V jutrišnji številki začnemo prinašati prevod izvirne Amundsenove knjige »Iz Evrope v Ameriko preko severnega tečaja«. V njem popisuje Amundsen svoj polet z vodljivim zrakoplovom »Norge« od 11. do 14. maja 1926 iz Svalbarda (Spitzberga) preko tečaja v Alasko v Severni Ameriki. Tudi »Norge« je pilotiral Italijan Nobile in veleaktualno je, danes, ko so oči vsega sveta uprte v severno ledovje, čitati poročilo o prvem poletu iz plesa slavnega Amundsena sanega. Knjiga, ki se čita kot najbolj napeti roman, bo čitatelju razjasnila marsikaj, kar iz sedanjih pičlih poročil, ki jih pošiljajo Italijani, ne more razumeti.

KOLENDAR

Torek, 24. julija. Kristina, Roman, Frančišek S. — Lunina sprememba: Prvi krajec ob 15. uri 38 min.

ZGODOVINSKI DNEVI

24. julija: 1909. je umrl raziskovalec Južnega morja Richard Parkinson. — 1802. se je rodil francoski pisatelj Aleksander Dumas star. — 1783. se je rodil prvobornik Simon Bolivar. — 1863. se je rodil komponist Adolphe Adam. — 1895. je kranjski deželni zbor sklenil zgraditi nov deželni dvorec, sedanjo univerzo. — 1847. se je rodil španski slikar Francisco Pradilla. — 1870. je umrl francoski ljudski pesnik Pierre Dupont.

★ Posvetitev pomožnega škofo lavantinskega. Posvetitev novoimenovanega lavantinskega pomožnega škofo dr. Ivana Tomažiča se bo, kakor smo že poročali, vršila 1. avgusta. Slavnosti bodo prisostvovali trije škofje in sicer: lavantinski škof dr. Karlin, ljubljanski škof dr. Jeglič in krški škof dr. Srebrnič.

★ † Župnik Janez Čemažar. Po dolgem, z mučeniško vdanostjo prenašanem trpljenju je v nedeljo, dne 22. julija ob trideset letih na 10 ponoči izdihnil svojo blago dušo župnik na Teharjih, duhovni svetnik g. Janez Čemažar. Pokojni je bil rojen 1. 1867. v Selcih na Kranjskem, v mašnika posvečen 1. 1894., na Teharjih pa je župnikoval od 1. 1910. dalje. Duhovnim sobratom, mnogoštevilnim prijateljem in znancom toplo priporočamo pokojnika v molitev. Pogreb se vrši v sredo, dne 25. julija ob 9 dopoldne na pokopališče v Teharjih pri Celju.

★ Iz državne službe. Finančni delegat dr. Ivan Rupnik je pomaknjen v 3. skupino I. kategorije. Za višjega finančnega svetnika v 4. skupini I. kategorije pa je napredoval Štefan Sušelj pri finančni delegaciji v Ljubljani.

★ Društvo za gojitev treznosti bo priredilo skriptična predavanja o pijančevanju in treznem življenju, in sicer: v torek, 24. julija, v Celju; v sredo, 25., v Gaberju; v četrtek, 26., v Zalcu; v petek, 27., v St. Petru; v soboto, 28., na Polzeli; v nedeljo, 29., v Sv. Pavlu in 30. julija v Braslovčah. Predavanje bo začelo vedno ob 8 brez vstopnine na prostem primernem mestu. Namen predavanja je ureditev treznega življenja in ustanovitev društev za gojitev treznosti. Ciklus predavanj v Posavju je zelo dobro uspel, v prošlem tednu se je udeležilo zanimivih predavanj do 2000 ljudi. Vsi, prav vsi soglašamo v tem, da je potrebno mladino vzgojiti v strogi abstinenči

opojnih pijač, med odrasle pa razširiti in utrditi resnično zmernost.

★ Na naslov poštne direkcije v Ljubljani. Pošta v Šmarju pri Jelšah je že dalje časa brez upravnika. Sicer je novi upravnik bil imenovan pred dvema mesecema, toda poštna direkcija ga ne razreši s sedanjega službenega mesta v Mariboru, ker baje nima za njega še namestnika. Mi pa vemo, da bi se namestnik že našel, pa makar na mariborski glavni pošti, kjer je nastavljen celo uradnik, da prodaja srečke državne razredne loterije. V Šmarju je sedež okrajnega glavarja in ima pošta obilo posla. Zeleli bi, da bi že kmalu prišel novoimenovani upravnik, kateri je znan kot vesten in marljiv uradnik.

★ Smrt zdravnika v valovih Savinje. Preteklo nedeljo se je pripeljal z motornim koleškom v Rimske Toplice rudniški in občinski zdravnik v Hrastniku g. dr. Avguštin Kumer s svojo soprogo. Kmalu po prihodu sta se oba šla kopat v Savinjo. Dr. Kumer je prvi skočil v vodo in se takoj začel potapljati. Soproga ga je skušala rešiti, pa bi tudi sama kmalu utonila; komaj so jo rešili iz vode. Ko so zdravnika potegnili iz vode, je bil že mrtev. Najbrže ga je v vodi zadela kap. Pokojni dr. Kumer je bil rodom iz Gradca in je služboval v Hrastniku od leta 1920. Zapušča vdovo in dva nepreskrbljena otroka.

★ Adresar mesta Ljubljane in okolice, ki je po svojem ustroju, vsebini in obsegu prvi te vrste na našem književnem trgu, je pravkar izšel. Razdeljen je v 4 dele, ki obsegajo: 1. Seznam javnih uradov z obširnimi podatki o njihovem ustroju, seznam denarnih zavodov, šol, društev, časopisov, hišnih posestnikov, popis katastralnih občin, političnih okrajev in župnij, cest, ulic, trgov itd. — 2. Imenik prebivalstva. Ta je sestavljen po pomladanskem uradnem štetju in popolnjen z vsemi spremembami, ki so se medtem izvršile. Ta del obsega 48.000 naslovov polnoletnih prebivalcev mesta Ljubljane in okolice. — 3. del tvori točen seznam trgovine obrti, industrije in vseh ostalih pridobitnih poklicev mesta Ljubljane in okolice. Nad 6000 naslovov je v tem delu razvrščenih v 420 strok, ki tvorijo za naše gospodarstvo materialni, neprecenljive vrednosti. — V 4. delu so zastopana vsa industrijska podjetja Slovenije. Ta del sledi po svojem ustroju tretjemu delu. Naslovi so popolnjeni tudi z eventualno telefonsko številko, tako da je vsak del adresarja istočasno telefonski imenik. — Adresar, ki šteje 640 strani, stane 160 Din, kar je vsakogar jako poceni.

★ »Ars sacra« v Pragi je naredila že več oltarnih slik v Sloveniji; zadnjič je dogotovila oltarno sliko sv. Jurija za župnijsko cerkev pri Sv. Juriju v Slov. krajini. Slika je izdelana prav lepo in umetniško, vsem v splošno zadovoljstvo in največje veselje, in kar je glavno, samo za režijske stroške. Zato izrekamo javno svojo najtoplejšo zahvalo. — Župni urad Sv. Jurij (Prekmurje).

★ Iz vojaške službe. Za poveljnika 2. baterije 5. divizion Bregalniške topniške brigade, je postavljen topniški kapetan I. razr. Dragotin Radl; za blagajnika 46. pešpolka, administrativni poročnik ekonomske stroke Radoslav Šmuc; na službo v pomorski arsenal, ekonomski kapetan I. razr. Franc Dornič in tehnični poslovodja IV. razr. Romeo Davi; na službo v strojno podčastniško šolo, podporočnik Martin Potočnik in tehnični poslovodja IV.

razr. Franjo Novak; na službo v 8. pomorsko-zrakoplovno poveljstvo, mornariško-tehnični podporočnik Maks Matek in tehnični poslovodja IV. razr. Vilko Klein; na službo v mornariški odred Divulje, mornariško-tehnični poročnik Rudolf Lang; na službo na kr. brod »Dalmacija«, korvetni poročnik Pavle Zupan, Rajko Valand, Stanislav Stiglic in Franc Breš; na službo na kr. brod »Hvar«, korvetna poročnika Josip Seselj in Gvidon Voh; na službo na kr. brod »Orel«, korvetna poročnika Joža Vrtačnik in Anton Javoršek; na službo na kr. brod »Kobac«, korvetna poročnika Vekoslav Mujdrica in Milan Zupančič; na službo na kr. brod »Labod«, korvetni poročniki Avgustin Grošelj, Vinko Hudeček in Dragotin Ribar; na službo na kr. brod »Galeb«, korvetna poročnika Lojze Škufca in Anton Jukac; na službo v pomorsko-zrakoplovno šolo korvetni poročnik Franc Podboj, Bogdan Božič, Josip Polak, Otmar Krepel, Josip Čučič in Joža Kvac; na službo na kr. torpiljarko »T 5«, korvetni poročnik Ernest Blažon; na službo na kr. remorker »Močnik«, korvetni poročnik Ladislav Kandare; na službo na kr. remorker »Silnik«, korvetni poročnik Alfred Malbohan; na službo v brodersko podčastniško šolo, korvetni poročnik Albin Hofbauer; na službo v pomorski arsenal, korvetni poročniki Stanislav Abram, Ivo Zekma in Luka Jurkovič; na službo v I. pomorsko-obalsko poveljstvo, korvetni poročnik Mirko Stipetoč; na službo v II. pomorsko-obalsko poveljstvo, korvetni poročnik Vinko Cikovski; na službo v poveljstvo mornarice, fregatni poročnik Danilo Hubmeier in začasno na službo na kr. brod »Vilac«, poročnik bojnega broda I. razr. Vlado Naglič; na službo k poveljstvu Celjskega vojnega okrožja, pehotni kapetan I. razr. Rudolf Juvanc; na službo v generalni štab Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pehotni major Ivan Koprivec; za vršilca dolžnosti ordonančnega častnika poveljnika Dravske divizijske oblasti, pehotni kapetan I. razr. Viktor Pavičič.

★ Duhovne vaje za gđ. učiteljice in uradnice v Lichenturnovem zavodu bodo od 4. do 8. avgusta. Pričetek 4. av. ob 6 zvečer. Iskreno vabljenel!

★ Velik požar na Sušaku. V nedeljo ob pol 6 popoldne je nastal v sušaški tvornici papirja Smith-Meynier velik požar. Ta tovarna je šele pred kratkim praznovala 100 letnico svoje ustanovitve. Ogenj je izbruhnil v podstrešju tvorniške mizarske delavnice, odkoder se je razširil na bližnje skladišče papirja. Prišli so takoj gasilci, ki so poskušali ogenj lokalizirati, kar pa ni bilo tako lahko, kajti ogenj se je že zelo razširil. Na pomoč je prišla tudi požarna bramba z Reke. Pozno v noč so gasilci poskušali rešiti vsaj stanovanja uradnikov, skladišče surovin in strojnico. Vrednost vsega tovarniškega kompleksa se oeni na približno 100 milijonov dinarjev, vsa tovarna pa je zavarovana le na 25 milijonov dinarjev. Škoda, kolikor se je je dalo dosedaj oceniti, je zelo velika, ni pa še končno ugotovljena. Pri gašenju je požrtvovalno pomagalo tudi tovarniško delavstvo. Kako je požar nastal, še niso mogli ugotoviti.

★ Vlom v hranilnico. V Surčinu v Sremu je bila te dni izvršena velika vlomna tatvina. Neznani vlomilec so vdrl v tamkašnje hranilnico in odnesli iz blagajne 82.000 dinarjev gotovine, dalje menic za 1.700.000 Din ter 25 obveznic vojne škode. Zagrebška policija je uvedla obširno zasledovanje vlomilcev, o katerih misli, da se nahajajo najbrže v Zagrebu.

★ Merilee obsojen na smrt. V Sarajevu je bil v soboto zaključen proces proti Edhemu Groši, ki je trajal tri dni in za katerega je

Friedler-jeva „Gamma“

že po 2—3 vporabi prenove las na glavi, ker ustavi izpadanje las, odstrani perhaj, krhkost las in odstrani iz njega maščobo.

Pri daljni uporabi daje življenjsko sposobnost vsakim lasnim koreninam in odgaja klice za močne lase tako da na plešasti glavi povzroči zrasto lasje. Zdravniško uspešno preizkušeno v 600 slučajih in priporočeno za uporabo. Uspeh zasiguran! Uporaba enostavna! Dobi se v

Drogeriji Gregorič, Ljubljana

•Nada• Kolar i Gabrič, Subotica, tel. 637. Velika steklenica 85 Din, mala steklenica 65 Din

vladalo ogromno zanimanje prebivalstva. Groša je bil obtožen, da je umoril slugo okrajnega glavarstva Milana Milutinovića in se je temu procesu v gotovi meri pripisoval celo politični pomen. Sodni senat je po govornih državnega pravdnika in braniteljev obsodil Edhema Grošo na smrt na vešalih, njegovo priležnico, Slovenko Pavlo Jelenovo pa na dva meseca zapora radi nasprotovanja in žaljenja oblasti. Branitelji so prijavili priziv in ničnostno pritožbo.

★ Očeta sta ubila. V Sremski Mitrovici so pred dnevi pripeljali v zapor brata Limbocki, ki sta ubila svojega očeta v trenutku, ko je ta hotel ubiti svojo ženo in enoletnega otroka. Kako oba ubijalca pripovedujeta, je do zločina prišlo na sledeč način: Matija Limbocki, veleposestnik v Irigu, je bil zelo premožen mož. Pred kratkim pa se je že v sivi starosti prišel spominjati svoje mladosti. Mladost, razuzdana norost, pijančevanje, kvantanje — je stari Matija pri sebi pogosto ponavljal — dal bi vse, kar imam za en sam dan svoje mladosti. Domačini se niso sprva mnogo zanimali za njegove besede, toda ko je hotel te besede spremeniti v dejanje, so ga opozarjali na nesrečo, ki bi mogla slediti iz tega. Matija je samo odkimal z glavo in nadaljeval s ponočevanjem. Končno je prodal zadnji kosček svojega posestva in ga zapil. Pozno ponoči je prišel domov in prišel brez povoda tepsti svojo ženo, ki je imela v naročju enoletnega otroka. Oba starejša sinova sta hotela to preprečiti, toda stari je prišel tepsti tudi nju, tako da sta morala pobegniti iz hiše na dvorišče. Tedaj je Matija pograbil svojega enoletnega otroka in ga hoč, vreh skozi dvojno zaprto okno. Ko je mati to videla, je obupno zgrabila otroka in pobegnila z njim na dvorišče. Matija je ves bled od togote in s krvavimi očmi stekel za njo. V desni roki je držal visoko nad glavo oster kuhinjski nož. Ko sta sinova to zapazila, da hoče oče ubiti mater, je starejši zgrabil sekuro in z obupnim udarcem udaril očeta po glavi. Mlajši sin je zgrabil nato lopato in prišel z njo toliči očeta, dokler ni izdihnil. Ta strašna in krvava družinska žaloigra je vzbudila umevno veliko pozornost. Brata sta se sama prijavila orožništvu, ki ju je aretiralo in izročilo v zapore v Sremski Mitrovici.

★ Malinovec pristni dobite na tehtnico v drogeriji A. Kane sinova, Židovska ulica.

★ Bolnim na živcih ter duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz-Josef«-grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Glasom izkušenj sloviti zdravnikov za živčne bolezni se najnujnejše priporoča poraba »Franz-Josef«-vode tudi pri težkih obolenjih možgan in hrbtenice mozga. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Špecialist

za zobozdravništvo in ustne bolezni

dr. France Logar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14
ne ordinira do 23. avgusta

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata: Sušnik na Marijinem trgu in Kuralit na Gosposvetski cesti.

○ Razburljiv prizor na Ljubljani. V nedeljo ves dan se je v vseh Ljubljancanom dostopnih vodah kar trlo kopalcev. Letos je poleg Sore prišla v modo zopet Ljubljana, ki prejšnja leta ni bila bogve kaj priljubljena. Na bregovih Ljubljane se solnči vsak dan vse polno kopalcev skoro tik od Opekarskega mostu pa daleč gori za kopalščem. Morda največ obiska pa je bila Ljubljana letos deležna preteklo nedeljo. Med kopalci je bilo seveda mnogo tudi neplavačev, ki ne poznajo tipične lastnosti Ljubljane, namreč, da ti kar v sredi struge zmanjka tal in se potopiš v globino, če ne znaš plavati. Neka precej debelušna gospičica je v nedeljo popoldne ob »Špiči«-zašla tako v strugo in se pričela potapljati. Na pomoč sta ji takoj priskočila njena mlajša

tega in onega v italijanskih čevljih, zopet drugi je imel suknjo iz kocev. »damec« pa so nosile jopiče iz pelerin italijanskih alpinov. Laški visoki čizmi so se dali prav lepo predelati v ženske visoke čevlje. Barvarne so imele naenkrat dosti posla, kajti stivozelenkaste pelerine so vendar le preveč vpilec in niso bile primerne za civiliste.

Neki »frontar« je nekoč mesto »manufakture« prinesel seboj izolirano žico, kakršno je italijanska vojska uporabljala za telefon. Pokazal je žico strokovnjaku, ki jo je ocenil kot prvovrstno, zelo dobro povito bakreno žico, v premeru 1,5, torej kakor nalašč za napeljevanje električnega toka po stanovanjih. In baš takega blaga je Avstriji manjkalo. Poleg stoterih nadomestkov smo imeli takrat zelo slabo pocinjeno, s papirjem prevlečeno žico, ki je za instalacije zelo neprimerna in nevarna radi ognja. O bakru in gumiju nobene sledi.

Podjetje, kateremu je dotični frontar ponudil žico v nakup, jo je z veseljem sprejelo ter dobro plačalo.

»A tako,« je dejal frontar, »ta stvar ima torej vrednost in se da vnovčiti?« Se isti dan se je vrnil v Avde, od tam pa v hrbe ter je prinesel poln nahrbtnik žice, se za drugo blago niti zmenil ni ter je istotako dobro prodal.

Ko so bili na Alaski odkriti zlati rudniki, gotovo ni bilo med ljudstvom tolikega veselja kot pa je zavladalo sedaj v gornji savski dolini, ko se je kad blisk razneslo, da je vsa opuščena fronta polna takega blaga, za kestro je mogoče dobiti denar. Žico pa je ljudstvo kratkoma nazvalo »Cadorna« in to ime je ostalo.

In sedaj se je pričelo. Cele trupe so odhajale na fronto ter se z večjo ali manjšo srečo vračale. Nekateri z do vrha natrpanimi nahrbtniki, drugi pa tudi brez njih. Ako te

je zalotila straža, ali pa »feldžandar«, je bila najmilejša kazen ta, da so ti odvzeli nahrbtnik in njega vsebino. Vendar pa se je vsak »frontar« znal s kako stvarjo preskrbeti, dobro vedoč, da so straže dostopne »mazilne«, posebno žganju in cigaretam. Nekatere ženske so bile celo tako iznajdljive, da so ob pomanjkanju tobaka naredile cigarete iz morske trave, ki so jo napulile iz modrocev. Seveda v tak kraj niso šle več, kjer so oddale te »puršičanc-cigarete«.

Blago se je prodajalo dobro in denarja je bilo med ljudstvom vedno več. Zato pa, hajdi po nove kolobarje »Cadorne«, bo že kako šlo, četudi bo veliko trpljenja in napore. Kdor ni imel železne vztrajnosti, tak ni bil za ta posel, kajti vedeti je treba, da je bil marsikdo po 48 ur na nogah, ali pa celo še več.

Neki »frontar«, kateri je vse tri otroke oblekel z laškimi uniformami, je dejal ob priliki jeseniške birme 1. 1918: »Cadorna mi je vse otroke oblekel. Če bi vedel za njegov naslov, bi mu pisal, naj bi prišel še za birmanskega botra.«

Ženske v splošnem niso bile za ta posel, ker so s svojim preglasnim govorjenjem opazale straže na svojo navzočnost. Če so opazile kje mrtvega vojaka ali pa od podgan razjedene konja, so dvignile krik, tako da je bilo treba bežati, ali pa biti pripravljen na »podkupovanje«. Bili so pa tudi taki, ki iz zavisti niso marali nikogar s seboj, posebno če so vedeli za dobro založene magacine. Taki so hodili popolnoma svoja pota, a prinašali so najboljše blago seboj. Ker je bilo na mnogih mestih po dvajset in še več telefonskih linij, je tak samostojen »frontar« na primernem kraju žice porezal, potem pa se spravil v kako kaverno ter tam mirno dušno navijal vseh dvajset ali še več žic. Bil je tako krit pred stražami, katere niso moglo videti,

da žica, vlečena od nevidne roke, izginja v jarku.

Najenostavnejše delo pa je imel oni, ki je prišel v Kanal, ali še dalje doli ter z ruskimi ujetniki, ki so pospravljali vojno blago, napravil kupčijo. Ni bilo treba dosti, malo domačega »ruma«, par cigaret in pa nekoliko prsti, iz česar je takratni kruh pravzaprav obstojal. Dobil si v zameno poln nahrbtnik že nabrane žice in opravil si včasih celo pot v 24 urah.

Težavna stvar pa je bila, kako priti s polnim tovorom neopažen domov. Z osebnimi vlaki ni šlo. S temi so se »frontarji« pač vozili tja, nazaj pa so morali uporabljati druga prevozna sredstva, ako so hoteli, da so kaj prinesli domov. Z osebnimi vlaki so se le tedaj vračali proti domu, ako jim je straža ali »feldžandarji« pobrali nahrbtnike že takoj na mestu.

Vpoštev so prišli torej le tovrni vlaki. Ti so bil skoro vedno popolnoma prazni. Kaj pa naj bi bili tudi vozili iz fronte? Frontarji so se bili že privadili skakati na vozeče vlakke. Na postajah ni bilo varno ležati na vagonih, ker bi jih lahko kdo slišal. Vendar, dokler ni vlak pasiral postajo Podbrdo, niso mogli reči, da je šlo po sreči. Dostikrat je tu na zadnji postaji pred bohinjskim predorom posvetil v vagon varnostni organ in po tebi je bilo, če te je opazil. Razume se, da se je vse to vršilo le ponoči, najbolj primerna je bila temna, viharna noč. Takrat gotovo ni bilo nikogar blizu. Od Podbrda do Jesenic je šlo vse gladko. Tu pa je bilo treba zopet velike opreznosti, vse polno je bilo onih, ki so prežali na »frontarje«. Dogodilo se je celo, in to ne samo enkrat, da je bila orožniška postaja na Jesenicah natančno obveščena, kdo je šel na fronto in kdaj se bo vrnil. Seveda, zavist tudi spada med zla, ki jih ima v spremstvu vojna. Izdajstva pač nikjer na svojo ne manjka. (Konec prih.)

brata, ki sta sicer plavača, nista pa mogla dvigniti svoje težke sestre iz vode. Potapljačja se gospodična se je bratov krčevito oklenila in na sredi struge se je nudič gledalcem na bregovih prizor, poln obupa in borbe za življenje. Bregova sta bila v trenutku polna kopalcev. Nekaj hipov so plavači še oklevali, takoj nato pa je bila vsa struga polna vrlih revalcev, ki so vso potapljačo se trojico spravili k bregu in na suho, za kar so želi priznanje vseh navzočih. Ker so se v splošnem razburjenju raznesle vesti, da je nekaj oseb že utonilo, so plavači nato še dolgo iskali, potapljačjo se, njihova trupla, seveda brez uspeha.

● **Gostila, kavnarn, kleti in podobno** je po »Adresariju« v Ljubljani 223.

● **Društvo s sedežem** v Ljubljani imamo po »Adresariju« vsega skupaj 437.

● **Časopisov izhaja** v Ljubljani po »Adresariju« 93.

● **Z razglasne deske.** Na razglasni deski mestnega magistrata je objavljenih več novih razpisov vojaških oblasti glede dobave cementa, paprike, desk in prodaje 2200 hrastovih debel.

● **Zahvala.** Ob priliki smrti naše ljube hčere in sestre Teresije izrekamo vsem onim, ki so jo obiskovali v njeni dolgi bolezni in jo spremlili k večnemu počitku, našo prisrčno zahvalo. — Rodbina Slokan, Ljubljana, Stari trg.

● **Vincencijski konferenci** v Sp. Šiški je daroval G. Fran Orehek, ravnatelj Vzajemne posojilnice — 100 Din namesto venca na kratko pokopni go. Antoniji Keršič. — Bog povrni!

● **Vlom v Dalmatinovi ulici.** Nedeljsko popoldne, ko je bila večina ljubljanskih prebivalcev z doma, je izbral drzen vlomilec in si poiskal primeren plen, s katerim se je prav uspešno okoristil. Vdril je v stanovanje davčnega upravitelja Leona Ozimiča v Dalmatinovi ulici št. 7 in odnesel od tam za približno 5000 Din zlatnine in dragocenosti. Gospod Ozimič se sedaj ne nahaja v Ljubljani in tudi njegova soproga je v nedeljo popoldne odšla z doma. Doma je ostala le služkinja, ki se je po lastnem zatrjevanju le za pol ure oddaljila in odšla k neki drugi stranki v isti hiši. Ta čas se je prikradel v stanovanje vlomilec. Vrata v stanovanje niso bila zaklenjena, v zaklenjeno sprejemnico pa je vlomilec vdrl z železnim drogom, s katerim je izbil vrata iz tečajev. Iz sprejemnice je brez ovire vdrl v spalno sobo, kjer je vlomil v predal. Pobral je iz njega zlato zapestnico, zlato težko verižico z obiskom, zlato tenko verižico za damске naočnike, moški poročni prstan z dragocenim kamnom, par zlatih starih uhanov, dva damska prstana, eden z briljanti, zlata morska

verižica in 200 Din gotovine. Policija je ukrenila vse potrebno, da ujame vlomilca, kateremu so že na sledu.

● **Nesreča.** Mestni delavec, 60letni Franc Torkar, je v nedeljo popoldne oamahnil na stopnicah Vrhovčeve gostilne na Poljanski cesti št. 58, padel na tla in omedlel. Dobil je hude notranje poškodbe. Torkar je bil trezen in je nesreči iskati vzrok v njegovi starosti.

● **Dve telesni poškodbi.** Na Viču sta se pripravila in tepla 18letni Rajko V. in 16letni Ludvik P. V pretepu je Rajko izpodnesel Ludviku nogo, nakar je ta padel in si zlomil desno roko nad zapestjem. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v bolnišnico. — Delavka Milka L. je pred dnevi tirljala mestnega uslužbenca Joška S. za povračilo dolga. S. pa ji je Mesto denarja oddel cel vrsto udarcev v obraz. Milka ga je sedaj ovadila radi telesne poškodbe.

● **Huda nesreča kolesarke.** 19letna uradnica Antonija Ojsterc se je v nedeljo ob 6 zvečer vozila s kolesom po Holzaplovi ulici proti Ilirski ulici. Na križišču Holzaplove in Ravnikarjeve ulice se je zadel v neki osebn avto. Ojsterčeva je padla na tla in se pri padcu hudo ranila na glavi, hrbtu in rokah ter si stregla obleko. Nezavestno deklico je dvignil neki gospod — šofer je z avtom medtem že odbrzel dalje — in jo spremlil v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč. Krivdo na nesreči ima šofer, ki je vozil po levi, mesto desni strani ceste. Ker je številka avtomobila znana, policiji ne bo težko izslediti nepredvidnega avtomobilista.

● **Tatvina kolesa.** Akademik Oton Bamberg je v nedeljo popoldne pustil na hodniku I. nadstropja hiše št. 16 na Mestnem trgu žensko kolo znamke »Hermes«. Kolesa se je brž polastil neznan tat in z njim izginil. Kolo je bilo vredno 1500 Din.

● **Manjše tatvine.** Helena Setina, doma iz Kamne gorice pri Št. Vidu, je prišla v soboto popoldne na ljubljanski trg prodajati svoje deželne pridelke. Spotoma je kupila več kotenice, katero so ji v trgovini zavili v papir. Na trgu pa ji je neznan zlikovec ta zavitek izmaknil. Setinova trpi 200 Din škode.

● **Policijski drobiž.** Aretirani sta bili dve ženski radi tajne prostitucije, neki Joško Z. radi suma, da je ukradel nekemu balinarju v Šiški iz žepa 70 Din in neki Kočevar, ki je krošnaril brez dovoljenja. — Ovdabe nava-jajo slučaj homoseksualnosti, zaplembe puške, tri prestopke obrtnega reda, devet prestopkov avtomobilskih predpisov in dvanajst prestopkov cestno-policijskega reda. Deset trgovcev je bilo ovađenih radi prestopkov zoper pravilnik o zapiranju in odpiranju trgovin.

Strašno neurje v kamniški okolici.

V nedeljo proti večeru okrog šestih so se pričeli zbirati težki in temni oblaki nad kamniško okolico od dveh strani: od kamniških planin sem in iz Gorenjske. Kmalu po 6 se je vlihl najprej dež, grmelo in bliskalo je, da se je slepilo vid in smo zdaj zdaj pričakovali požarnega alarma, češ da je treščilo kam. Ne dolgo potem se je privikrat usula toča, najprej drobna, pa je malo prenehala; nato pa je par minut kasneje tretjič prišla in uničila še ono, kar ni že prvi in drugi pot bilo uničene-ga. V občinah Zalog, Nasoviče, Lahoviče in Suhadole, pa tudi v Kaplji vasi, je toča pobila večji del vsega pridelka, kar ga je bilo zunaj. Koruzo je stolklo in oklestilo tako, da niti za

košnjo ne bo, v Nasovičah in Lahovičah je zbila v tla travo, da ne bo nobene košnje več. Škoda je velikanska in se v prvem hipu niti prav oceniti ne da. Fižola ne bo v teh občinah popolnoma nič, oves je uničen, enako pro-so, celo nekaj že požete pšenice po kozolcih je oklestene. Sadržje je vse na tleh. Pomoč tem krajem je nujna! Za škodo so se že zainteresirali poslanci, med njimi posl. Stercin in Novak, ki sta si na licu mesta že včeraj ogledala škodo in zaprosila na merodajnih mestih za pomoč. Tem potom se obračamo na vse javne oblasti, naj prizadetim krajem priskočijo na pomoč takoj in v izdatni meri, da ne bo gorje preveliko!

Maribor

● **Zadružni tečaj za duhovnike,** ki ga prireja ljubljanska Zadruga zveza, se te dni vrši v mariborskem dijaškem soseski. Udeležuje se ga okoli 30 duhovnikov. Tečaj je včeraj ob 10 otvoril s primernim nagovorom narodni poslanec dr. Hohnjec. Tečaj bo trajal štiri dni.

● **Plavalne tekme na Dravi.** Kakor znano, so se vršile pretekli teden plavalne tekme na Dravi v Kristjanovem kopalšču in sicer v dveh kategorijah: dame 300 metrov, gospodje pa 1000 metrov. Od gospodov je zmagal g. Miha Hartlieb, ki je preplaval progo v času 4:32; od dam pa mlada in zelo nadarjena plavalca gđ. Roza Karner, ki se je udeležila tudi tekme za gospode in dospela kot druga na cilj v času 4:37. Kakor izvezo, se bodo plavalne tekme še organizirale, za kar vlada med mariborskim športnim občinstvom zelo veliko zanimanje. Tako se bo vršila druga plavalna tekma v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. in sicer na progi 1500 metrov. Izgleda torej, da se je plavalni šport v našem mestu že precej razmahnil in da bo intenzivna organizacija takih plavalnih tekem zanimanje za to športno panogo še znatno stopnjevala.

● **Pri dirkah,** ki jih je priredilo tukajšnje kolesarsko društvo »Perune« na progi Maribor-Celje, je v Konjicah padel s kolesa 27-letni Valentin Šibenik, trgovski pomočnik, in si zlomil desno ključnico. Kljub temu pa je nadaljeval še 30 km dolgo pot in prispel kot prvi na cilj.

● **Poročilo** so se pretekli teden: Kovačec Josip, varnostni stražnik z gđ. Leopoldino Mavčič, trg. pomočnico. — Ornik Edvard, trgovski pomočnik, z godč. Kašan Ottilijo, šiviljo. — Končan Franc, kamnoslikar, z gđ. Welt Josipino, delavko.

● **Cirkus Kludsky** pride danes v Maribor. Prva predstava se vrši jutri. Za cirkus vlada med občinstvom kar največje zanimanje, posebno raditega, ker si je že pred dobrim mesecem na njegov račun privoščil neznanec poseben uspeh, o katerem smo že izčrpano poročali in ki je bil za nekatere tukajšnje podjetnike precej drag in pa ker je omenjeni cirkus eno največjih podjetij te vrste. Velikanska cirkuska kolonija bo tabo-rila na igrišču pri Magdalenskem parku. Pa bo zopet nekaj za deco in mladino ter radovedneže sploh!

● **Smrtna kosa.** Umrli sta: Zaveršnik Marija, zasebnica, stara 68 let; Pogreb bo danes ob

malobeseden, melanholičen in potr. Baje je izvršil samoumor v stanju duševne depresije in zmedenosti.

● **Um se mu je omračil.** V ponedeljek se je nenadoma zmešalo 26 letnemu učitelju g. Leopoldu V., stanujočemu v Trstenjakovi ulici. Rešilni oddelek ga je po dveurnih naporih odpeljal v bolnico.

● **Delo dobijo pri mariborski Borzi dela:** 4 hlapci, 4 viničarji, 1 tapetnik, 1 čevljar, 3 mizarji, 1 kolar, 1 kovač, 2 sodarja, 2 žagarja, 1 mesar, 20 pomožnih delavcev za zgradbo železnice, več vajencev (mizarske, sodarske, tapetniške, mesarske, soboslikarske, kotlarske in pekovske obrti), 8 kuharic, 7 služkinj, 1 hotelska kuharica, 12 šivilj, 1 frizerka, 1 natakarica, 3 šiv. vajenke, 3 dekle, 1 prodajalka s kavcijo.

● **Aretirani so bili** preko sobote in nedelje: Franc R. radi nedostojnega vedenja, Leo R. radi ekcesov v lokalni t. Stefan M. in Ivan K. radi razgrajanja. Torej suša tudi tu. — Prijav pa je cel kup in sicer radi goljufije, hazardne igre, poškodbe tuje lastnine, pasjega zapora, prekoračenja policijske ure, cestno-policijskega reda, obrtnega reda, auto-reda, kaljenja nočnega miru, pretepa, pasjega zapora, otroka brez nadzorstva, samoumora, umobolnosti in najdbe.

Celje

● **Zahvala Nj. V. kralja.** Na izraze udanosti Nj. V. kralju, ki jih je izrazil Jubilejni ljudski tabor v Celcu, je včeraj došel sledeči odgovor: Gospodine! Prijatno drinut izrazima odanosti podnešnim prilikom proslave 60godnjice ljudskega tabora v Celcu Nj. V. Kalj blagovolje je narediti, da se izjavi srdačna zahvalnost. — Ministar dvora: Podpis.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini tvrdke: Sumsko-gospodarsko d. d. v Vinkovcih radi terjatve 1.1 milij. Din; nadalje o imovini »Banatske parne ciglane« v Novem Bečuju (ust. 1919, 2 krošne peč. kap. 0.1 milij. Din); o imovini Konrada Kremena iz Mariolane, okraj Vršac; o imovini Ivana Floda, krojača v Osijeku; odsvojitvena prepoved: tvrdka Beata (Gertruga Foermaček), Zagreb; Robert Abele, Zagreb.

Za osnove terminske blagovne borze. V soboto se je vršila v Zagrebu konferenca glede osnove terminske blagovne borze v Zagrebu. Sklenjeno je bilo, da se blagovno poslovanje v Zagrebu razširi tudi na termine in se tako osvobodimo budimpeštanskega trga. — Svoječasno je podvela za to akcijo tudi novosaška borza a bres uspeha.

Iz naše mornarice. Za večkrat smo imeli priliko poročati o naglem razvoju naše mlade trgovske mornarice. Iz hrvatskih listov posnemamo: Dne 20. t. m. je bil v Glasgou spuščen v morje parnik »Žiga Kopajtič«, last Jadranske plovidbe; novi parnik iste družbe »Prestolonaslednik Peter« se sedaj ureja na Sušaku. Nadalje je na Sušak prispel novi parnik »Oceanic« »Vila« (3882 br. reg. ton). Parnik bo služil za promet med Sušakom in Kanarakiimi otoki. »Jugoslovensko-amerikanska plovidba« javlja, da se nahaja v Glasgou v gradbi njen deseti parnik »Tomislav« (nosil tovara 10.000 ton) in bo to tudi njen največji parnik.

Urad za nabavo premoga je osnovan v Belgradu pri vlačilnem odseku strojnega oddelka GL železniškega ravnanstva.

Tvorica umetne svile. V Bosno (Teslić) so prišli eksponenti angleškega kapitala (ali »British Celanese« ali »Courtaulds« skupina?) in se govori o ustanovitvi tvornice v naši državi. Kakor znano, se največ umetne svile izdeluje iz celuloze, katere produkcija Bosna v velikih množinah. Konzum umetne svile pri nas ni velik, pač pa hitro narašča. Tako je znašal uvoz predelane iz umetne svile leta 1926, 141 ton, lani pa že 292 ton. Ni pa v naši statistiki zunanje trgovine izkazan uvoz tkanin iz umetne svile. Kolikor nam je znano, se uvažajo predivo umetne svile za Jugoslovane in Kranju in Belgradsko tekstilno industrijo (ki spada v Jugomautnerjev koncern). Ti dve podjetji sta lani, kakor smo svoječasnno poročali, začeli izdelovati tkanine iz umetne svile in njih kapaciteta zadostuje za pokrpite vseh potreb naše države.

Poštnoekovni promet v juniju t. l. je znašal 4148.3 milij. Din (maja 4361.96), od tega brez gotovine 46.74 (46.24) %. Vloge so se v juniju znatno zdale od 619.1 na 504.1 milij. Din, stanje računov pa se je povečalo od 15.796 na 15.927. V Ljubljani je število računov padlo od 4851 na 4884, istočasno pa je v Zagrebu naraslo število računov od 4858 na 4883, v Belgradu pa od 2910 na 2945. V hranilnem prometu so vloge narasle od 28.05 na 29.5 milij. Din, število knjižic od 28.993 na 29.498, tako da znaša sedaj povprečna vsota vloge 1000 Din.

Iz klobučarske industrije. Znani dunajski koncern Keller-Stemberger, ki ima kakor znano tudi v Sloveniji tovarno slamnikov (Stemberger & Mellitzer, Domžale), je kupil večino delnic Bossi, znane tovarne klobukov na Dunaju.

Starokronske češko-jugoslovanske terjatve. V septembru t. l. se začne med našo državo in Češko-slovaško pogajanja za sklenitev konvencije o uređitvi starokronskih obveznosti med Jugoslavijo in Češko-slovaško. Belgradsko zunanje ministristvo je po poročilih praških listov interveniral, da se procesi čeških upnikov napram jugosl. dolžnikov Nova d. d. v Osijeku Trgovinsko ministristvo je odobrilo ustanovitev družbe: »Hrvatski Dome, d. d. v Osijeku z gr. in se vrši 12. avg. ustanovni občni zbor.

Uradni dan Oukrajnega gremija trgovcev v Celju za šane trgovce v gornjegrajskem okraju se vrši dne 25. julija 1928 in sicer popoldne v Gornjem gradu v gostilni pri Veršniku od 9 do 12. Popoldne od 2 do 5 v Mosirju v gostilni pri »Poštici«. — Načelstvo.

Prevoz vsorodnih kovčgov trgovcev in trgovskih potnikov kot potniška prtljaga. Zbornica za TOI je prelegla od gl. ravnanstva drž. železnice v Belgradu naslednje obvestilo: Železniška tarifa predvideva v § 80. I. del pod II. b, da je za potniško prtljago smatrati tudi vzorce, koje nosijo s seboj v trgovske svrhe trgovski potniki in pri katerih je že po načinu zavoja razvidno, da so samo blagovni vzorci. Medtem se je pa ugotovilo več primerov, da se je oddajalo železnici v odpravo kot vzorce tudi blago za prodajo, da se je na ta način izognilo plačanju prevoznine za ekspresne pošiljke. Da bi se v bodoče onemogočilo zloraba, je ravnanstvo položilo, da je od 1. septembra 1928 pri prejemu pošiljk kot vzorce zahtevati od pošiljatelja, da pokaže legitimacijo, ki naj vsebuje: 1. sliko trgovskega potnika, 2. njegovo ime in pri-

● **Radi žalovanja** za pokojnim g. župnikom Janezom Čemažarjem odpade za nedeljo dne 29. t. m. pri Sv. Ani nad Teharjem napovedana orlovskopriveditev.

● **»Samo« 13 prijav** radi napak med vožnjo je prošlo nedeljo zaznamovala celjska policija. Tej visoki številki je nekoliko kriva zvezdana kolesarska in motociklistična dirka, ki se je tega dne vršila v Celju in ki je tudi sicer — vsaj s silnim ropotanjem motorjev — povzročila mnogo pozornosti. Med prijavljenimi so največ taki, ki se jim je med vožnjo preveč mudilo, nekaj pa tudi takih, ki ne poznajo zvečer luči na vozilih. Seveda bodo vsi plačali kazen in je tako zelo prav. Saj je skoro že neznosno, kaj si razni vozači — posebno motociklisti — v Celju že dovolijo. Posebno na Kerkovem trgu in v Razlagovi ulici je včasih ropot, da človek ne sliši človeka, da o silnem prahu niti ne govorimo. Tu je na mestu samo eksemplarično kaznovanje.

● **Izgubljeno.** V Celju je bilo zadnje dni izgubljen: 1 mala srebrna ura z enim pokrovom v približni vrednosti 150 Din, 1 ženska dvokrovna zlata ura starejšega datuma z rmenim zapestnim jermenčkom, 1 mala denarnica iz švedskega usnja, temnorjave barve z medeno zaponko. Denarja v njej ni bilo, pač pa več spominkov.

● **Klub neznanosti** vročilni lahko ugotovimo, da se krog čitateljev Ljudske knjižnice na Cankarjevi cesti 4 v poletnih mesecih ni zmanjšal, temveč celo povečal. Ker je knjižnica odprta vsak delavnik med 5 in 7 zvečer, je mogoče vsakomur se je posluževati. Knjižnica ima razmeroma bogat mladinski oddelek, obširni pa so tudi oddelki zgodovine, dramatike in poljudno-znanstvenih razprav iz raznih polj znanstva.

Gospodarstvo

imek, 3. ime in sedež firme, 4. podpis trgovskega potnika, 5. žig in podpis tvrdke in 6. žig in podpis zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Generalno ravnanstvo železnice je o tem že obvestilo vse železniške postaje.

Borza

Dne 23. julija 1928.

»DENAR.

Na deviznem tržišču je bil danes znaten promet, zlasti v devizi London. Tečaja Dunaja in Londona sta popustila, dočim se je Praga učvrstila. Kakor običajno je bilo privatno blago v devizah Trst in Newyork, tudi v devizi Budimpešta.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi
23. julija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 20. VII.
Amsterdam	—	2290.75	—	—
Berlin	1357.—	1360.—	1358.50	1358.50
Bruselj	—	793.09	—	—
Budimpešta	989.50	992.50	991.—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	801.13	804.13	802.63	802.78
London	276.40	277.20	276.80	276.82
Newyork	56.81	57.01	56.91	56.90
Paris	—	222.80	—	222.62
Praga	168.27	169.07	168.67	168.82
Trst	297.—	299.—	298.—	298.—

Zagreb. Berlin 1867—1860, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 801.13—804.13, London 276.40—277.20, Newyork 56.707—56.907, Pariz 221.60—223.80, Praga 168.27—169.07, Trst 296.98—298.98.

Curih, Belgrad 9.13, Berlin 123.95, Budimpešta 90.50, Bukarešt 8.17, Dunaj 72.90, London 25.24875, Newyork 519.25, Pariz 20.33, Praga 15.3925, Trst 27.206, Sofija 8.75, Varšava 58.20, Madrid 85.75.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.45625, Kodanj 189.40, London 34.455, Milan 87.115, Newyork 708.90, Pariz 27.755, Varšava 79.46. Valute: dolarji 706.60, francoski frank 27.83, lira 37.82, češkoslovaška krona 20.96375.

Praga. Devize: Lira 177, Belgrad 59.35, Pariz 132, London 164.10, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 175.95, Berlin 7.88, London 276.50.

Trst. Belgrad 33.50—33.60, Dunaj 267.50—272.50, Pariz 74.75—74.85.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 26—285, Stavbna 56 den., Šošir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 60—89.5, Praštediona 95—95.25, Ljublj. kreditna 126—130, Gutmann 205—215, Slavex 108, Slavonija 11—12, Trbovlje 460—470, Narodna banka 6650—6850 Drava 385—390, Brod, vagon 805.

Belgrad. Vojna odškodnina 437—437.25, 7% invest. posoj. 89—89.50, agrari 55—55.5.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 81.55, Zivno 109.25, Alpine 41, Leykam 9.30, Trbovlje 58.35, Kranjska industr. 87.25, Mundus 1.78.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami merkantilni 5-6, 6-7, 6-8, 7-9 fko vag. meja 1 vag. po 300, trami merk. 4-4, 4-5, 5-6, 6-7, po kupčevini fko vag. naklad. post. 1 vag. po 270, deške snureka-jelka 24 mm monte fko vag. nakl. post. 1 vag. po 500, drogovci 10—12 cm, premer na vrhu 5—6, spodaj 10—12 cm fko Sušak 1 vag. po 400. Zaklj. 4 vag. Tendence žvrsta.

Dež. pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 80 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. stara 78—79 kg 2% 380—382.50, nova za jul. 305—307.50, za avgust 300—302.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 525—530, koruza nova 340—345, oves baš. zdrav rešetan 280—285, Zaklj. 2 vag. pšenice in 1 vag. moke. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica baš. srem. 245—250, avg. 245—250, potiska 250—252.50, ban. 245—242.50, avg. 242.50—245, ječmen srm. 202.50—205, ban. 205—207.50, koruza baš. 292.50, moka 0 g 300—400, št. 2 370—380, št. 5 350—360, št. 6 310—320, št. 7 265—270, št. 8 180—190, otrobi 150—160. Promet: 44 vag. pšenice, 7 vag. moke, 4 vag. ovasa, 18 vagonov otrobov.

Budimpešta. Tendence: pšenica cenejša, rž bolj žvrsta, Pšenica okt. 28.36—28.80, zaklj. 28.30—28.32, marec 30.60—30.62, zaklj. 30.60—30.62, rž okt. 25.26—25.35, zaklj. 25.32—25.34, marec 27.10—27.14, zaklj. 27.12—27.14, koruza julij 29.70—29.76, avg. 29.70, maj 25.94—25.92, zaklj. 25.92—25.94.

Sveta življenje in vrvenje

Kolonija naprodaj

V londonskem časopisu »The Outlook« objavlja R. Walls o portugalski koloniji Njassa članek, ki odkriva tipična načela in metode Evropeev nasproti deželam nekulturnih narodov, ki si jih prilastajo zgolj po pravi močnejšega nad slabjšim. Walls piše:

V teku letošnjega leta pride na trg kos zemlje v tropični Afriki, ki meri skoraj 90.000 kvadratnih milj. Ozemlje zavzema severni del Portugalske Vzhodne Afrike, leži med jezerom Njassa in Indijskim oceanom in je znano kot Portugalska Njassa. Ljudska govorica jo označuje kot del Mozambique-a, dasi je njena uprava od uprave pokrajine Mozambique ločena.

Ozemlje je del dežele, ki je l. 1891. o priliki velike razdelitve Afrike med evropske države, pripadla Portugalski. Portugalska je svojo zahtevo po tej pokrajini utemeljevala s tem, da so jo Portugalci najprej odkrili in na otoku Ibo ob obali ustanovili trgovinsko postojanko. Taka evropska država, ki si je pridobila kako ozemlje v Afriki je bila obvezana, deželo odpreti prometu in ustanoviti primerno upravo. Portugalci pa niso imeli sredstev za razvoj tega obsežnega ozemlja, zato so pokrajino Njassa dali v zakup neki privilegirani družbi, da bi jo upravljala in izkoriščala.

Ta družba, ustanovljena l. 1893., je uredila v zalivu Pemba dobro naravno luko: Port Amelia. To naj bi bil glavni sedež družbe in glavno mesto pokrajine. Toda dežela ni imela nobenih gmočnih virov: ni bilo rudnin, a za poljedelstvo je večji del ozemlja mnogo presuh. Sredstva privilegirane družbe so bila kmalu izčrpana.

Potem so prišli za deželo slabi časi. Na podlagi svoje koncesije je smela družba ustanovljati podružbe in dežela je postala poprišče, na katerem so tekmovali med seboj razni ustanovitelji in prodajalci delnic. Razširjala so se goljufiva poročila o velikem mineralnem bogastvu, »odkrili« so premoč in petrolej, delali načrte za železnico do jezera Njasa, »merili« so za poljedelstvo ugodna ozemlja in ustanavljale so se različne družbe, da bi ta naravna bogastva izkoriščala. Vse te družbe so druga za drugo propadle. Večji del podpisane delniškega kapitala je šel v žepe ustanoviteljev, ne da bi bila imela dežela kakršnokoli korist od tega in ne da bi se bila dežela zemljepisno raziskala.

Samo ena izmed predružb je imela nekaj časa uspeh. Ali na kakšen način? Zganjala je skupaj nevedne in stradalajoče domačine iz notranjosti in jih izvažala kot delavce za zlate rudnike v Witwaterskem obrobem gorovju. Toda ubogi oslabei domačini nikakor niso bili sposobni za trajno težko delo ali za življenje v netropičnem podnebnju. Umrljivost med izseljenci je bila zato izredno velika. Samo malo-kateri se je vrnil v Njasso in slednjič so se neprikriti trgovini s sužnji vendarle napravili konec. Vsekakor šele takrat, ko se ta trgovina več izplačala ni, ker je bila dežela najboljše moškega prebivalstva oropana.

Med svetovno vojno so zgradili v Njassi nekaj poti za avtomobile, ki jih je pa ka je prerastlo bodeče grmovje, ki pokriva celo deželo. Večji del Njasse je še neznan, domače prebivalstvo je zelo maloštevilno in ne zadoštuje za gospodarsko izkoriščanje dežele.

Koncesija privilegirane družbe ugasne v tekočem letu; sama in njene podružbe so bankrotne, kakega imetja nima nobena. Port Amelia so porušili viharji in ni preostalo drugega kakor par bornih koč, ki se pečejo na solncu.

Zelo neverjetno je, da bi bilo portugalski vladi kaj ležeče na tem podjetju ali da bi ho-

tela celo sama poizkusiti, da bi to ozemlje odprla prometu. Na drugi strani bo pa nacionalni ponos Portugalcem branil, da bi hoteli ozemlje prepustiti komu drugemu; ohranili ga bodo vsaj kot spomenik svoje prejšnje veličine. Toda spričo hitrega razvoja Afrike pa tudi ni mogoče, da bi tako obsežno ozemlje služilo samo kot mavzolej. Predlagalo se je že, da naj bi Portugalska odstopila Njasso Angliji za poravnavo vojnih dolgov, toda taka rešitev bi gotovo povzročila politične zapletljaje. Nemčija se živahno poteguje za afriška ozemlja in je dobro poučena o možnostih, ki jih daje Njassa za poljedelstvo. Brez dvoma bo zato igrala ta pokrajina še pred koncem tekočega leta vlogo v mednarodni politiki.

Otvoritev pirenejskega predora

Dne 18. julija 1928 so ob navzočnosti francoskega predsednika Doumergue-a in španskega kralja Alfonza najslavesneje otvorili veliki pirenejski predor, ki veže Francijo in Španijo. Slovesnost so izkoristili za manifestacijo francosko-španskega prijateljstva.

Predor, prvi v Pirenejah, skrajšuje zvezo med Madridom in Parizom za 26 km, zvezo med postajama Pau in Saragossa pa za 165 kilometrov. Vse dosedanje železniške zveze med Francijo in Španijo teko po ovinkih po atlantski ali sredozemski obali. Novootvorjena proga gre naravnost preko Pirenej. Na francoskem ozemlju so morali zanj zgraditi štiri železne mostove 37 do 60 metrov dolge, 30 metrov visok viadukt in 15 tunelov, enega od teh v obliki vijaka in dolgega 1792 m. Mejo prekorači železnica v mednarodnem predoru pri Somportu, ki je dolg 7875 m in leži 1000 m

Mohamed Mahmud paša in kralj Fuad I.

Egiptovski kralj Fuad I. je presenetil svojo deželo in svet z nevarnim državnim udarom. Razpustil je parlament, ki se bori proti angleškemu vplivu in za neodvisnost Egipta, ukinil tiskovno svobodo in za tri leta razveljavil parlamentarno ustavo. Namesto prejšnjega ministrskega predsednika Naha je imenoval za vladnega načelnika Mohameda Mahmuda paša.

nad morsko gladino. Ob izhodu predora leži mednarodni kolodvor v Canfrancu, kjer se vrši carinska služba.

Ali more zdravnik prerokovati?

Ravnatelj mestne šolske zdravstvene službe v Newyorku dr. C. W. Crampton je objavil v newyorškem časopisu »Scribner's Magazine« članek, v katerem opisuje, po katerih znakih morejo zdravniki človeku prerokovati dolgo ali kratko življenje. Dr. Crampton pripoveduje:

Peter Klemen je star 40 let; ravnatelj je delniške družbe in se je dal pravkar temeljito preiskati. »Nič resnega,« pravi zdravnik. »Vaše telesno stanje je približno tako, kakor

govornosti, ki je del vsakega človeka.

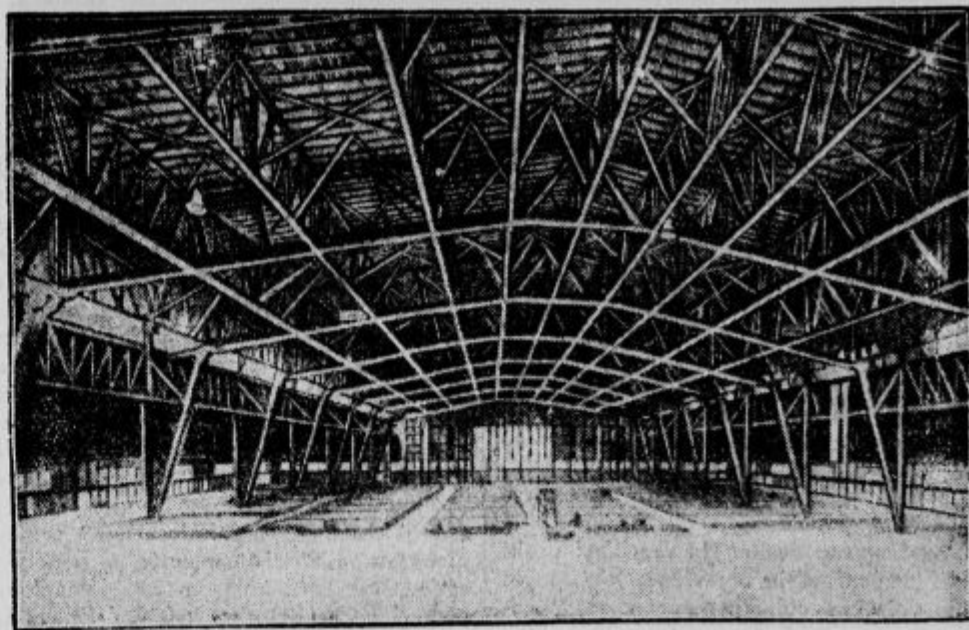
Prejšnje bolezni. Bodoči dogodki pošiljajo pred seboj svojo senco. Nekatere teh proroških senc so bolezni prejšnjih let. Vsaka bolezen je boj in če jo tudi zmagamo, utegne zapustiti telo oslajeno. Če je bil kdo bolan, potem pomenja to, da je bil za neko bolezen sprejemljiv. Ta sprejemljivost utegne trajati dalje.

Način življenja. Če so dejstva preteklosti važna, je poznavanje sedanjega načina življenja še važnejše. Srednji stan živi dalje nego proletarijat in plemstvo. Nekateri poklici so nevarni. Navade počitka, dela, hrane, skrbi, pitja in igranja telo krepe ali pa rušijo. Od teh navad je mnogokrat odvisno, katere vrste bolezni bo napadalec in ali bo zmagal ali ne.

Telesna arhitektura. Motrimo človeka samega. Predvsem njegov telesni stroj, ki je i zgodovinski i proroški. Kakor pri hišah. Tudi te nosijo znake preteklih izkušenj. Zunanje stene so skoro brez barve, eno okno je razbito, opeka pada s strehe, veranda se podira, ena stran je nagnjena naprej. Ali pa je nasprotno vse dobro popravljeno, da brazgotin, ki jih je napravila obraba, ni videti. Tako je tudi s človeškim telesom. Na tem raziskovalnem poprišču najdemo neverjetno število podatkov. Tako najdemo n. pr. preko moških prsi plitko Harrisonovo brazdo, ki je nastala v prvih dveh letih življenja zaradi bolezni, ki je povzročila, da so ostale kosti mehke. Harrisonova brazda nam pove, kateremu splošnemu razredu pacient pripada.

Dodajmo temu znamenju še 80 do 160 drugih, ki se dajo lahko ugotoviti, in tisoč drugih, ki jih more izkušen zdravnik najti, pa imamo sami v sebi znanost — novo in mnogo obetajočo.

Endokrine žleze. Mnogo, če ne vse v telesnem stroju je pripisati mogočnemu vplivu endokrinih žlez, to je žlez z notranjim izločevanjem. Endokrinologija tiči še v otroških letih. Peča se z delovanjem možganskega

Notranjost nove pevske dvorane na Dunaju, ki so jo zgradili za veliko pevsko prireditev Nemške pevske zveze.

poprečnega meščana vašega poklica. V nekaj dneh dobite šest strani obsegačoč popis vašega zdravstvenega stanja s potrebnimi zdravstvenimi navodili. Ako boste tako dalje živeli, kakor doslej, boste dosegli 52 ali 53 let starosti. Če se boste pa ravnali po mojih enostavnih navodilih in premagali kritični čas okoli 50 let, boste po vsej priliki dosegli starost 75 let.

Tako robato prorokovanje o zdravju in življenju pacientov je zdravnikova naloga, ki se je obilo poslužujejo. Zdravnik spoznava po raznih znamenjih in more v naprej povedati: To in ono se bo zgodilo, ako ne bodete...

Podedovanje. Predvsem vas moramo poznati — popolnoma, do temelja in še do podtal, kajti tam so vaši predniki. Zgodovina staršev, dedov, stricev, bratov in sester nam daje pojasnila o vašem lastnem stroju in od-

priveska, ščitne žleze, soobistne žleze in drugih žlez z notranjim izločevanjem. Lepo so delovanje teh žlez ustvarja skladen telesni stroj. Froelich je jasno dokazal, da odkrivajo stožčasti, proti koncu šilasti prsti 2 majhnimi, debelušastimi jamicami na členkih nepravilno delovanje možganskega priveska, ki je lastno posebnemu telesnemu tipu, ki nagiba k naduhi. Lične kosti, obrvi, čeljustni kot, barva polti, tkaniče, vlažnost in temperatura nam preskrbujejo podatke za prorokovanje.

Fiziološki preizkus. Glasovi telesnega delovanja nam odkrivajo telesno stanje. Srce ima glas, ki je tako različen kakor govorica. Srce se oglašja s krepko enakomernostjo, zamolklo iznemoglostjo ali kakor pomanjkljiv mehanizem — tako jasno in določno kakor avtomobilski motor. Tu so doneča, krepka srca, hitra, nemirna srca — nekatera se izpodtikajo, druga stopicajo; nekatera so zamolkla, druga jasna kakor piščal. Ravnotako se morejo pljuča narahlo dvigati, z ritmičnim šepetom neskaljenega zdravja — ali pa hripavo naznaniti svoje skrite težkoče.

Krvni ptozični preizkus daje čitljiv vitalni indeks o telesnem stanju. Pove, ali je kdo zdrav ali bolan in kako je bolan. Ta preizkus poda razliko med neoskrunjenim telesnim stanjem in obrabljenostjo tekmovalca, med začetkom in koncem dnevnega dela. Znanstveniki so jo uporabili, da so dognali učinke ventilacije, sportniki za sestavo sportnih oddelov.

Kronične bolezni se razvijajo leta in leta pod površino, preden se pokaže kak simptom. Tisti, ki pridejo k zdravniku s srčno ali ledvično boleznijo, z visokim krvnim pritiskom, so imeli to že davno preje, ne da bi vedeli.

Neki oče nam privede n. pr. svoja dva sina, stara 19 odnosno 21 let. Velika in krepka fanta, toda kmalu odkrijemo, da so njihove žile slabe — dedščina po očetu. Po 20 letih bodeča trpela zaradi otrdelih žil, kakor sedaj njun oče. Toda skušali bomo to preprečiti. — Drug slučaj: 54leten zdravnik. Toži edinole, da je popoldne truden in zaspan. Kljub nedvomni rednosti ima črevesno stasis. V malo letih mora iz tega nastati Brightonova bolezen, ki je, če se je enkrat vgnezdila, neozdravljiva. To bomo preprečili. Kmalu se bo čutil deset let mlajši. V Ameriki je 100.000 ljudi, ki se s petdeset leti nahajajo v podobnem položaju. Mogoče jih je rešiti, če se dajo temeljito preiskati in se drže zdravnikovih navodil.

Mnogi poznajo vrednost zdravniške preiskave, pa se je vendar izogibljajo. »Če nekaj pri meni ni v redu, mi je ljubše, da ne vem.« Ti človeški noji zakopljajo glavo v pesek nevednosti, svoje telo pa izpostavljajo bližajoči se nevarnosti.

Priznano

na boljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana trdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

Prvi turisti na Illampu

Na najvišjo goro v Boliviji: Illampu, ki je 6645 metrov visoka, so te dni dospeli nemški turisti pod vodstvom dr. Trola. To je prvič, kolikor je znano, da so ljudje prišli na vrh Illampa, dasi so to že večkrat poskušali. Dr. Troll je razvil na vrhu bolivijsko in nemško zastavo in izvršil razna astronomična merjenja.

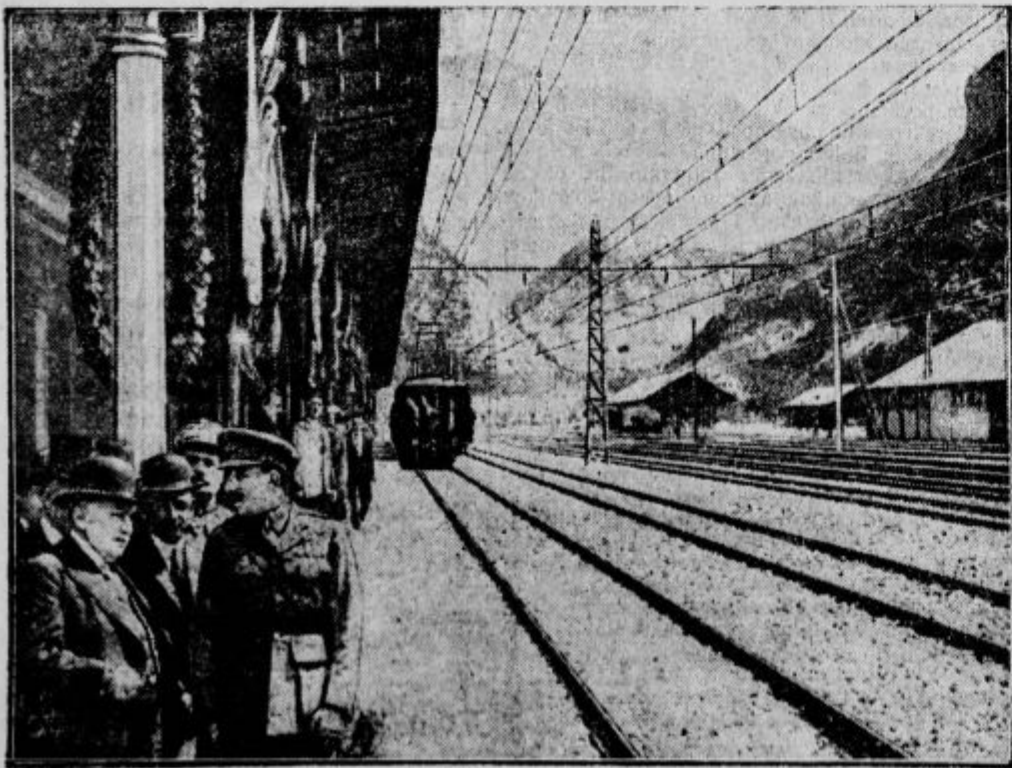
Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Leopold Andreó

Broširan Din 60.—, vezan Din 76.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Francoski predsednik Doumergue in španski kralj Alfonz XIII. na kolodvoru Camfranc ob priliki otvoritve francosko-španskega pirenejskega predora.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglas nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iscejo

Primerne službe
blagajniške ali pisarniške, isčem. Nastopim takoj ali čez en ali dva meseca. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Vestna in natančna 3« št. 6583.

Iščem mesto
skladišnika, nadzornika ali kaj sličnega. Naslov na upravo Maribor pod »Prečanin«.

Kot blagajničarka
prodajalka ali za pisarniške posle, isčem mesta, zmožna srbskega, nemškega in ogrskega jezika. Naslov v upravi Maribor pod »Šrbkinja«.

Službodobne

Dva čevlji, pomočnika
pridna in poštena, se sprejmeta s hrano in stanovanjem v hiši. Jernej Bertonec, Zg. Dobrava, p. Podnart.

Dekle
pridno in pošteno, za vsa domača dela, isčem. Ivan Ogrin, stavbenik, Ljubljana, Grubarjevo nahr. 8.

Trgovski potnik
kavcije zmožen, se sprejme takoj. Interesent mora biti v kovinski in železninarški stroki verziran. Rajon Hrvatska, Vojvodina in Banat. Ponudbe pod »Kovinar« št. 6710 na upravo.

Kupimo

Maline, borovnice, brusnice
kupi po najvišji ceni: Podravska industrija sadnih izdelkov, Maribor, Trubarjeva ulica 9.

Kretnica
70 30, desna, z železniškim menjalom, sistem Ik 10 južne železnice, malo ali nerabljen, se kupi. Ponudbe pod Sava 6614 na upravo »Slovenca«.

Hlode
smrekove, jelkove in borove, vsako množino, kakor tudi 2 vagona plohov, 50 mm debelih, smreka, jelka, kupim franco vagon Ljubljana. Plačilo takoj. — Franc Šuštar, parna žaga, Ljublj.

Privijalo

(Fournierbock in Schraubenzwingel), razno mizarско orodje, rabljeno, smrekov, jesenov in hrastov žagan les, pile, kupim. Wagner, Tomšičeva 7, Ljubljana.

Prodano

Najboljši malinovec
in 12 vrst sokov nudi tudj na drobno — Brezalkoholna produkcija — Ljublj., Poljanski n. 10 a.

Trgovina

mešanega blaga. Nudi se sijajna eksistenca z nakupom enonadstropne trgovske hiše po zelo ugodni ceni ali s prevzemom v najem na najpogostnejši točki v Krapinskih toplicah. Več pove lastnik Stjepan Hruš, Krapinske toplice, Hrv.

Oleandri

priljubljeni za balkon, so naprodaj. Več se izve na vrtu državn. učiteljskega, Resljeva cesta 10.

Lahko kočijo

in lahke, fin, malo rabljen koleselj, poceni prodam. I. Leskošek, Rajhenburg.

400 m² hrastovega porabnega lesa
na panju odda potom pisarne dražbe v revirju Brezovareber (Kulovase-la) odd. 27 podpisani urad, ki daje tudi vse natančnejše informacije. — Cenj. ponudbe je vložiti pisмено do 20. avgusta 1928 na Gozdni urad K. Aversperga, Soteska, p. Straža pri Novem mestu.

Motorno kolo A. J. S.
350 cm³, skoro novo, prodaja za ceno 13.500 Din Nardin in drug, Poljanska cesta 31.

Stanovanja

Stanovanje
išče družina. Mož mizar, strokovnjak za izdelov. mlinov, gepelnov in žag. vešč tudi kolarstva. — Sprejemem tudi službo v tovarni ali večjem podjetju. Ivan Lokar, Trebnje, Dolenjsko.

Stanovanje
2—3 sobno, s kopalnico in pritliklinami, isčem za september v centru. Ponudbe pod »mirna stran-ka« upravi Slovenca.

Opremljeno sobo

s prostim vhom, z dvema posteljami, elektriko, blizu sodnije, oddam s 1. avgustom. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 6709.

Stanovanje, pritličje!

V Knapljevici ulici, v sredini mesta, obstoječe iz predsobe, štirih sob, kabinet ter sobico za služkinjo, kopalnico, se odda s 1. avgustom t. l. boljši rodbini. — Naslov pove uprava lista pod št. 6726.

Posedstva

Enodružinsko hišo
z vrtom v Ljubljani ali neposredni bližini kupim. Ponudbe z navedbo cene, velikosti in lege pod št. »Dom« na oglasni oddelku »Slovenca«.

Razno

Jugovico
Salvator sirišče
daje v 5 minutah sladk sir za 6 dinarjev. Barve za surovo maslo in za sir 5 Din. Prašek za pravo maslo (surovega masla), 5 Din. Iščem se preprodajalci. Razpošilja lekarna Jugović, Novi Sad. Zahtevajte vzorce in pošljite 10 Din v pismu.

Hranilna sredstva

za sladkorno bolne (diabeter) kakor kruh (Luftbrot), pecivo, čokolade, bonbone, kompot in testenine, se dobi samo pri Buzzolini, delikatesna trgovina v Ljubljani (Stritar), Lingarjeva ulica.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din. otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najboljšo. — Rudolf SEVER, tapetništvo, Marjina trg 2.

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah.

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Živinsko

krmilno sol
oddaja na debelo A. Volk, Ljubljana, Resljeva c. 24.

PEDICOL

Nedosegljivo sredstvo proti potjenju nog!

Izleči Vas v 24 urah. — Garantirano, neškodljivo zdravju in obutvi. Sredstvo, prospekte, kakor vse informacije se dobiva pri Milanu Potokar Ljubljana, Cojzova c. 9/II.

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCA

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Malinovec

zajamčeno naraven, doma iztiskan iz domačih gorskih malin in zakuhan le z rafinirano sladkorjem. En liter tehta 130 dkg, 1 kg stane 17 Din; malinova oceda (succus) 1 kg 10 Din. — Velika zaloga mineral. voda L. Rogelj, Vrhnika, filialka v Celju.

Galanterija - Kopalne potrebščine - Nogavice

rokavice za dame in gospode. Srajce, ovratnike, kravate, naramnice, sprehajalne palice, dežnike, telovadne in otroške majice. **Kopalne** čepice, čevlje, hlače in obleke za dame. — **Kompletne potrebščine** za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje in tapetnike — le pri **Josip Petelincu, Ljubljana** blizu Prešernovega spomenika. — Telefon 2913.

Dr. Dušan Putnik

bivši kr. javni bilježnik v St. Pazovi, je otvoril **advokatsko pisarno** v Beogradu v lastni hiši Jevremova ul. 54.

Oglas.

Iz konkurznega sklada zapuščine F. Škrabarja, trgovca v Višnji gori, se bo 27. julija in naslednje dni v Škrabarjevi hiši vršila potem javne dražbe

razprodaja

blagovne zaloge, kakor: **špecerije, galanterije, železnine, manufakture** itd. v skupni cenilni vrednosti 111.000 Din.

V Višnji gori, dne 22. julija 1928.

Notar

ANTON ZEVIK

kot upravnik konkurznega sklada.

Za staube

po znižanih cenah vsakovrsten suh, **TESAN IN ŽAGAN LES**. Vsaka množina v zalogi žaganje, odpadki od lesa. Drva. Dostava tudi na stavbo.

Fran Šuštar lesna industrija in trgovina, parna žaga - LJUBLJANA, Dolenjska cesta št. 12.

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjadi. Spisal M. Humeč. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Opozarjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilagami v naravnih barvah (193 barvanih slik). Elegančno vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Zato pa so bila tem pristronejša in iskrenejša voščila ostalih gostov: oddaljenih sorodnikov in sploh boljših, manj lakomnih ljudi. Medtem so se na široko odprla vrata v jedilnico. Pan Pongovski je mladi zaročenki ponudil roko. Za njim so odkorakali drugi pari med neprestanim nemirnim migljanjem prižganih sveč: povzročal ga je nenadni mrzli veter, ki je zapihal v vežo. Iz veže se je privabila tudi zdaj že napolupijana služinčad, ki je vlekla neštevilne jedi in posode z vinom. V jedilnici je bilo radi neprestanega odpiranja vrat tako zelo mrzlo, da se je vsa družba kar tresla v prvem trenutku, ko je sedla k mizi. Sicer lepo opremljena soba se jim je zdela radi stalnega migljanja slehernega plamenčka dokaj temna in mrka. Preostalo je samo upanje, da vino kmalu segreje gostom kri, in pan Pongovski ni štedil z vinom. V vsakdanjem življenju je bil sicer precej skop človek, zato pa se je v izjemnih prilikah rad postavil, da bi se o njem dolgo govorilo. To se mu je posrečilo tudi sedaj. Vsakemu gostu je stal za hrbtom hlapec z mahato trebušasto steklenico. Še pod mizo je bilo skritih več slug s polnimi vrči za slučaj, da ne bi mogel kak gost več piti in bi si skril kupico med kolena — ti pa so mu jo morali takoj naliti. Orjaške vinske čaše, trebušasti kelhi in dragoceni vrči so se lesketali pred vsakim krožnikom. Le damam so bili namenjeni manjši italijanski ali francoski vrčki.

Vendar gostje niso zasedli vse mize, kajti pan Pongovski jo je bil dal pogrniti za več ljudi, kakor jih je prišlo k poroki. Gospod župnik je pogledal na te prazne prostore in pričel hvaliti gostoljubnost, s katero se je vedno odlikovala ta hiša in njen gospodar.

Ker pa je imel sploh jako močan glas in se je v tem trenutku tudi nekoliko dvignil iz naslanjača (hotel je namreč poravnati gube svojega talarja), so vsi mislili, da hoče sprožiti prvo zdravico, in umolknili. »Poslušamo!« se je ozvalo več glasov.

»Eh, saj vam ni treba poslušati,« je veselo odvrnil prelat. »Nisem še nobene zdravice pripravil. Sicer pa tudi za nje kmalu pride čas. Saj vidim, kako si nekateri gospodje že vnaprej grebejo po laseh. Pan Kohanovski pa celo na tihem nekaj šepeta in na prste šteje. Kaj hočemo, gospodje! Od koga bi naj pričakovali stihov, če ne od Kohanovskega? Jaz pa sem hotel le povedati, kako le pa je ta stara poljska navada, da se pogrne miza tudi za nenadne goste.

»Ha,« je rekel pan Pongovski, »če imamo ponoči razsvetljeno hišo, vedno lahko kdo pride iz teme k luči.«

»Morebiti je pa kdo tudi že na poti,« se je oglasil pan Kohanovski.

»Nemara pan Grothus?«

»Ne... Pan Grothus je na sejmu. Če kdo pride, bo to presenečenje.«

»Še slišali ga ne bomo, ker je zemlja že mehka.«

»Čujte no! Pes laja pod oknom. Morda res kdo prihaja?«

»Od te strani pač nihče ne more priti: ta okna gledajo na vrt.«

»Da, res je. Pes pa tuli, ne laja.«

Menda je bilo res tako. Pes je zalajal enkrat, dvakrat, trikrat. Potem pa se je spremenilo njegovo lajanje v nizko, zlovesče tuljenje.

Pan Pongovski se je nehote stresel. Spomnil se je namreč, kako so prav tako tulili psi pred mnogimi, mnogimi leti, v drugem kraju, v njegovi graščini, ki je ležala miljo daleč od pomorskega gradu na Rus-

¹ Gost se je slučajno pisal kakor znani poljski pesnik XVII. stol.

kem. To je bilo na večer pred nepričakovanim tatarskim napadom.

A pani Sieninjski je prišla v glavo misel, da nima že nikogar več pričakovati. Naj se kdorkoli pripelje iz teme na razsvetljeno dvorišče, prihaja že prepozno.

Tudi drugim gospodom je postalo nekam tesno pri srcu, tembolj, ker se je prvemu psu pridružil še drugi, in zdaj se je razlegalo pod oknom podvojeno tuljenje.

Vsi so to tuljenje nehote poslušali v napetem molku, ki ga je šele trenutek pozneje pretrgal Marcian Kšepecki:

»Mar nam je za gosta, na katerega psi tulijo!« je dejal.

»Vina,« je zaklical Pongovski.

Toda kupice so bile polne in ni bilo treba nalivati. Stari Kšepecki, Marcianov oče, se je s težavo vzpel s stola, najbrže hoteč govoriti. Vsi so se ozrli vanj. Starejši so pričeli dvigati dlani k ušesom, da bi bolje čuli, kar pove. A stari je samo molče nekaj časa premikal ustnice in podbradek se mu je skoro dotikal nosa, ker je bil malone brez zob.

Medtem se je od drugega konca dvorišča zaslišalo neko votlo ropotanje, dasi se je zunaj tajalo in je bila zemlja že mehka. Ta ropot se je precej dolgo slišal, kakor da bi se kdo peljal dvakrat okoli graščine. Zato je stari Kšepecki kupico, ki jo je bil že dvignil, zopet postavil na mizo in pričel gledati na vrata. Vsi drugi so mu sledili.

»Poglej, kdo je prišel!« je rekel pan Pongovski slugi.

Fant je skočil ven in se takoj vrnil:

»Nikogar ni,« je dejal.

»To je čudno,« se je oglasil prelat Tvorkovski, »prav razložno je bilo slišati.«

»Vsi smo slišali,« je pristavil eden od dvojčkov Sulgostovskih. »Tudi psi so nehali tuliti,« je dodal drugi.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nočleg. Povest trskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Banka. Lužičko-erštska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. — Storišč in njegovo burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otrci solna, 24 Din, vez 32 Din.